

VETVSTISSIMÆ TABVLAE AENEAE

Sacris Ægyptiorum Simulachris cœlata accurata
Explicatio, in qua antiquissimarum superstitio-
num Origines, Progressiones, Ritus ad Barbaram,
Græcam, Romanamque Historiam illustrandam
enarrantur, & multa Scriptorum veterum loca
qua explanantur, qua emendantur:

AVCTORE LAVRENTIO PIGNORIO
PATAVINO.

*Accessit ab eodem AVCTARIVM, in quo ex antiquis Sigillis,
Gemmisque selectiora quadam eius generis, & veterum
Hæreticorum amuleta exhibentur.*

Venetijs Apud Io: Anto: Rampazetum. 1605. Sumptibus Jacobi Franco. Cum Privilegio.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and staining.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and staining.

506590

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or date, which is mostly illegible.

CAESARI BARONIO
S. R. E. CARDINALI.

Tr. R.
P632V

Laurentius Pignorius Pat. S.

PRIMITIAS fructuum Regibus offerri antiquissimi, ut audio, moris fuit. eo, ni fallor, consilio ut præstantissimæ inter homines dignitati, & ad diuinam illam proxime accedenti iustus ea ratione, & legitimus honor persolueretur. id mihi institutum a deo placuit, ut cum pridem adhortatione MARCI VELSERII VIRI AVGVSTANI Mensæ antiquissimæ explicationem tum instituissem tum absoluissem; eaq; Bibliothecæ tenebras perosa lucem publicam cogitare incepsisset, decreuerim ego ingenij mei nouitium (utinã non præcocem) fœtum amplissimo nomini tuo CÆSAR CARDINALIS inscribere. deterruit me aliquantisper conscientia imbecillitatis meæ. at moras ne tentem impulit eximia primum probitas tua, quæ CLEMENTIS VIII. PONT. OPT. MAX. qui nunc felici Imperio Christianũ Orbem moderatur, beneuolentiã ad inuidiã vsq; & allicuit, & retinuit partam: tutela deinde studiorũ nostrorum, quorum tu non modo es ἀφοσιωται καὶ κύρα sed & Pater & Rex. quotus enim quisque eorum, qui in

his studijs, tamquam ad Sirenium scopulos, con-
senuerunt, opes hasce humaniorum litterarum
animumque adiecit ad ea sacrarum litterarum
monumenta illustranda, quibus tu magno rei
Christianæ bono veteres illos Patres æmulatus
antiquitatis tenebras deterfisti? factum est per
egregias lucubrationes tuas, vt Caij, Hegesippi,
Africani, Eusebij operosa illa nobiliaque volumi-
na perijisse minus moleste feramus. & quod ca-
put est insanas te Nouatorum substructiones ad-
motis Annalibus tuis quotidie euententem boni
omnes suspiciunt & admirantur. his accedat de-
beri tibi summo iure hæc ab eo, qui MARCO COR-
NELIO maximi exempli EPISC. PAT. qui se iam-
pridem totum suaq; tibi addixit, omnia debeat.
laudabit ille familiaris sui propositum, qui obscu-
ritati scriptorum suorum lucem clarissimam præ-
tenderit nominis tui. verum ne longiori sermo-
ne morer tua tempora, quorum etiam momen-
ta in vtilitatem publicam impenduntur, hæc
omnia me impulerunt, vt commentariolum
meum tibi dicarem, cui me quantus quantus
sum, iamdudum destinaram. tu me pro huma-
nitate tua patere in Clientum tuorum Album re-
ferri; ego vicissim quatenus licuerit dabo ope-
ram, vt non indignum omnino in Clientelam
tuam recepisse videare. Vale. Patauij.

INDEX.

A

- Bsintbium marinum* Isiacorum gestamen. 14. b
Achelous. 15. b
*Achilles Tati*us quid de Crocodili dentibus. 20. b.
Accipiter qua ratione sacer. 26. b. 31. b. 36. b.
Aelianus reprehensus. 35. a.
Aeris vsus in sacris. 7. b.
Aegyptiorum Deorum signa gracilia & cur. 7. a. compositis pedibus. 26. a. ad indigenarum similitudinem efficta. 27. a. 28. a.
Aegyptiorum sacra plerisque irrisa. 2. b. 3. a. b. 6. a quando Romae recepta. 5. b.
Aegyptij primi signa Coelestia obseruarunt. 3. b pastores ouium detestati. 11. b. cum feris vescebantur. 4. a quid a Iudaeis acceperint. 16. a. blasi Aristoteli. 26. b.
Aegyptus portentorum mater. 3. a. in Aegypto Moyses detestatur sacrificare. 3. a.
Agathodamones Dracunculi. 3. a.
Alexander Abonotichita. 39. b.
Allegoriae Platoni improbat. 1. a. 30. b. cur inuenta. 1. a.
Ammianus illustratus. 5. a. reprehensus. 25. a.
Animalia sacra. 3. a. turbarum cause. 21. a. b. interemisse capitale fuit. 3. a. 39. a.
Anubis. 31. b numen caeleste, & terrestre; idem qui Mercurius. 32. a.
Apices tortuosi, capreolatimque condensi. 5. a.
Apis quibus sacer. 18. a. 19. b. 20. a. qua matre genitus. 18. a. quando ab Hebraeis cultus. 19. b.
Appuleius declaratus. 5. a. 42. a.
Aqua effusio solteranis in excitando Sarapide. 38. a.
Arnobius declaratus. 32. b.
Asinus Typhonis symbolum. 42. a.
Aspis Isidis. 13. b. sideribus quare comparata. 25. a.
Asi aroth Sidoniorum. 19. b.

INDEX:

B

- B** *Baal Sidonlorum.* 19. b.
Baculi in aede Isidis quare. 22. b. 23. a.
Bacis Taurus. 24. b.
Baris navis & mons. 36. a.
Barbatum monstrum. 40. a.
Blasi Aethiopes & Aegyptij Aristoteli. 26. b.
Blasitatis genera sex. 30. a. *hæc quid.* 28. a. b.
Boues quorum Dij. 19. b. *Bos femina.* 40. a.
Bybliorum luctus. 1. b.

C

- C** *Apra quæ Isidi in delicijs.* 9. b. *ab Aegyptijs culta.* 37. a.
Caprarijs honorem Mendesi habuerunt. 11. b.
Cæl. Calcagninus. 14. b.
Camos idolum. 19. b.
Capillitium Isidis. 20. a.
Calathus Isidis Osiridisque capiti super impositus. cur. 25. a.
Carpocratiani. 37. a.
Canopus. 38. a.
Cambysis Strategema. 38. a.
Canes in pompa Isidis. 40. b. *Memphytici.* 41. a. *Canes & Mercurius synonymi apud Aegyptios.* ibidem.
Cercopithecus sacer. 11. a.
Ceres eadem cum Iside & Luna. 17. b. 18. a.
Cicum. 14. b.
Cleomenis Alexandrini vafrities. 21. b.
Corona Teletarum e Palma folijs. 9. b.
Cornute acies. 11. b.
Cocinensium Boues Dij. 19. b.
Crux ansata & quare. 9. a. *inter sacras litteras ubi & quando inuenta.* 9. b. 38. a.
Crocodylus Solis symbolum & cur. 20. b. *quibus sacer.* 21. a. *Crocodylus Typhon.* b.
Cræsus quare Delphos Leonem aureum misit. 23. a.
Crotalum a Sistro diuersum. 34. a.
Cucupha avis. 14. b. 15. a.
Cynocephalus stans. 23. a. 24. a. *eiusdem docilitas.* 24. b.

INDEX.

D

- D** Agon Phœnicum Deus. 19. b.
 Darij Strategema. 19. a.
 Dij in animalia mutati, & cur. 3. b.
 Diabolus D E I amulator. 16. a.
 Diana multimammia. 17. b. eius Templum Bubasti. 33. b.
 Diademata Regum Aegyptiorum. 23. b. D E I & sanctorum. 24. a.

E

- E** Nepth Deus. 3. b.
 Ephesiorum Diana. 17. b.
 Ethnicorum officia. 38. b.
 Eumenuthis Canopi. 22. b. 38. a.

F

- F** Aria Ceres. 12. a.
 Fascini ficulnei, & Coriacei. 16. b.
 Fascini Icones. 17. a.
 Felis in cuius Dei peculio. 31. a. 33. b.
 Flusij cornuti. 15. b.
 Fronto quid Christianis obiecerit. 37. a.

G

- G** Alenus & Iul. Pollux contemporanei. 29. a.
 Gnoslici. 37. a.
 Goropius notatur. 5. a. 7. b. 25. b. frustra. a. Lipsio. 9. a.
 Gratia. 22. b.
 Gryps Solis animal. 15. a.
 Guil. Budæi sententia refellitur. 29. b.
 Gyaldu arguitur. 7. b.

H

- H** Asta Osiridis & Bacchi gestamen. 11. a.
 Harpocratis Sacerdotes Buti. 26. a.
 Hercate, seu Tithrambo. 22. b.
 Herodotus declaratur. 23. a. 26. a.

INDEX.

Hirundines Isidis aues. 34. b.
Hircus. 11. a. 37. a. *biceps.* 40. b.
Hippopotamus. 41. b.
Hydris in Pompa Osiridis & Isidis. 38. a.

I

I *Bidis & Crocodili inimicitia.* 22. a. 39. a. *descriptio.* 38. b. *Man-
 fio.* 39. b.
Ignorabiles litteræ. 5. a.
Isis qua. 1. b. 12. a. 2. a. 5. b. 7. b. *eiusdem Area, Ara, templa.* 5. b.
 6. a. *vestes multicolore.* 10. a. *stella.* 16. a. *Cornuta cur.* 15. b. *mana
 mosa.* 17. b.
Ithyphalli. 16. b.
Iuuenalis declaratur. 5. b. *reprehenditur.* 33. b.
Iul. Capitolinus illustratur. 15. b.
Iuppiter ab Iside ad gressum expeditus. 25. b. *Mundus vel mundi
 pars.* 26. a. *eius oculus Sol.* *Ibid.* *Heliopolitanus.* 39. b.

K

K *Neph Thebais Deus.* 3. b.

L

L *Anam Aegyptij oderant, & cur.* 11. b.
Leo sub Ori throno. 22. b. *cur.* 23. a.
Leonis vultu Sol. 32. b.
Leo cur ignem paueat. 35. a.
Leontopolis. 34. b.
Lectus Sphingopes. 39. b.
Loti flos magnifacetus. 17. a.
Lupus Solis imago Delphis. 40. a.
Luna Androgyna, & Lunus Deus. 13. a.
Lucianus explicatur. 1. b. 16. a.
Lycius Apollo. *Lycopolis.* *Licoctonos.* 40. a.

M

M *Amma Isidis & Telluris.* 17. a.
Mammosa Ceres. 17. b.

Marcianus Capella declaratus. 18. a. emendatus. 20. b.

Malabares Boves venerantur. 19. b.

Melampus. 1. b.

Melchior Guilandinus arguitur. 7. b.

Mensa in Templis cui vsui. 7. a. 8. a.

Mendesius Hircus. 11. a. 37. b.

Mercurij fascinus. 10. a. Hircus. 11. b.

Meleagride aue Isidi ubi fieret. 22. a.

Memphis Taurus. 24. b.

Melilotus. 35. a.

Minuc. Fel. explicatur. 34. b.

Mneuis Bos. 24. b.

Moloch seu Melchons. 19. b.

Modius Sarapidis nota. 12. a. 16. a.

Mundus vti fictus. 25. b.

Myfteriorum taciturnitas. 4. b.

N

N *Avigium Apidis. 35. b.*

Nephtys. 22. b.

Netyros, Neutos. 25. a.

Neurospasta. 17. a.

Nigredo in Tabula frequens. 10. a. b.

Niloticorum Boum cornua qualia. 19. a.

Nili alluio. 40. b. 41. a. Nilus Deus ibid. Nilus Osiris. 2. a. 24. b.

Nili fetus. 35. a. Nilus Iuppiter Aegyptius. 41. a. Isidis lacrymis auctus, ibid.

Noë Arcam etiam hodie extare. 36. a.

Numerus septenarius sacer. 18. a. senarius. 20. b.

Numidica Isidis avis. 22. a. quid significaret. 22. b.

O

O *Beliscorum notas qui veterum interpretati. 5. a.*

Onuphis Taurus. 24. b.

Orus. 22. b. 23. a. Spurius. 25. b. idem qui Bacchus & Priapus, ibid. eius oculi Luna, & Sol. 26. a. in gemma qualis. 26. b. decumbens. 39. b.

Osiris qui. 1. b. 2. a. Isidis maritus, frater, filius. 2. b. cum triplici pens

INDEX.

pene. *ibid.* eiusdem apex. 9. b. 10. b. testes. 16. a. b. etymon. 22. b.
idem qui Bacchus. 11. a. b.

P

P *Alma folia in quos vsus. eadem Bais. 10. a.*
Pan Mendef. 11. a. eius victima apud Athenienses. 11. b.
Penis arreclus Osiridis, & Priapi quid sibi vellet. 12. b.
Persea Isidi sacra, & quare. 35. a.
Phœnicopterus Ifiaca avis. 10. b.
Phallagogia, Phallophoria. 16. b.
Pictura Linearis quorum inuentum. 7. a.
Pictura Cryptica vnde. ibidem.
Pierius notatus. 14. b.
Plutarchi error. 41. b.
Pluuiare. 39. b.
Principia duo vnde. 21. b.
Propheta Apidis mento raso. 19. b.

Q

Q *Vintilianus illustratus. 38. b.*

R

R *Ana Aegyptia. 14. b.*
Reemphaam Caldæorum. 19. b.
Rituales Aegyptiorum Libri. 26. b.

S

S *Arapis idem cum Osiride. 1. b. 2. a. Ioue, Aesculapio, Plu-*
ne. 12. a. in Gemma. 2. a.
Satyrorum & Siluanorum consecratio. 17. a.
Scriptores rerum Aegyptiacarum. 4. a.
Scarabæus. 22. a.
Scorpius cui sacer. 41. b.
Serpens accipitriformis. 14. b. Isidis Aspis. 13. b. 14. a. b. Serpens
quorum cinctus, & corona. 12. a. apud quos sacra. 12. a. b.
Sistrum quale. 34. a.

INDEX.

Sirenes. 20. a.

Socrates Scholasticus notatus. 35. a.

Solis ad Lunam, & vice versa, relationem nemo veterum non agnovit. 20. b. *Sol Leonis vultu.* 32. b.

Sothis stella. 16. a.

Sphynx. 35. b.

Spica Isidi adtributa. 23. a.

Strabo improbarus. 36. b.

Suetonij locus expositus. 6. b.

T

T *Abula nostra vnde & qualis.* 6. b. *vbi nunc.* 1. a. 6. b. *cius opus* 7. a. *quid contineat.* 7. b.

Theodoretus emendatus. 37. b.

Theodorus Gazæ arguitur. 29. b.

Themis, Thermitis, Tivrambo. 22. b.

Thmuis. 11. a.

Thoth, Thoyt, Taaut. 41. a.

Tituli speciosi. 37. a.

Tripos Accipitris. 36. b.

Typhon. 21. b. 41. b. 42. a.

V

V *Aticinium Trismegisti.* 4. a.

Val. Maximus illustratus. 15. b.

Veneris Cypria initia. 16. b.

Vesta. 22. b.

Vituli aurei Ieroboan vnde. 19. b.

Vpupa. 15. a. 22. b.

Vulturis penna. 23. a.

FINIS INDICIS.

GLi Eccellentissimi Signori Capi dell' Eccelso Consiglio di X. Infrascritti. Hanno fede dalli Signori Reformatori del Studio di Padoa, per relatione delli doi à ciò deputati, con giuramento cioè del Reuerendo D. Inquisitor, & del Circ. Secretario del Senato Gio. Marauiglia, che nel Libro Intitolato *Vetustissima Tabula Aenea de Sacris Aegyptiorum Simulacris celsatae & accurate explicatio Auctore Laurentio Pignorio* da essi veduto & letto, non si troua cosa alcuna contraria alla Santa Fede Cattolica, Principi, & buoni costumi concedono licentia, che possi esser stampato in questa Città.

Dat. Die 3. Septembris 1604.

D. Lorenzo Loredan }
 D. Antonio Lando } Capi dell' Eccelso Consiglio
 D. Zustinian Contarini } di Diece.

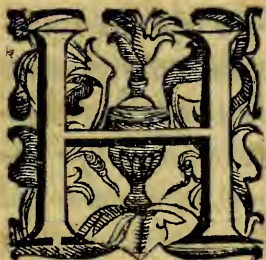
Eccel. Cons. X. Secrs
 Bonifacius Antelmi

MENSÆ ISIAE
EXPOSITIO.

AD CAESAREM BARONIUM CARD.

CAP. I.

HORTARIS me MARCE
VELSERE, U. Cl. ut Tabu-
lam illam puræ putæ antiqui-
tatis insigne monumentum,
quam VINCENTIVS Mar-
tiae DVX, e Petri Bembi
Card. Museo translata iam diu domi habet, di-
ducto quo obducitur antiquissima Historiæ Linteæ, &
in bono explicationis lumine quatenus licuerit collo-
catam, publice conspiciendam proponam. periculo-
se plenum opus alicui (ita cum Lyrico vate dicere
liceat) tractari iubes, tractabitur tamen in tuæ
spem gratiæ, quam etiam si discupere me dixerò,
miro tamen quo eius teneor desiderio vix fecero sa-
tis. rem igitur aggrediar optimis auspicijs tuis; eius-
dem Tabulæ simulacra non ἀλλυγομένως, sed ad ve-
terum narrationum fidem pro viribus expositurus.
odi enim ego si quis alius nimias illas, & a pro-
posito plerumque alienas huiusmodi rerum interpre-
tationes, quas in confirmationem labantium Fabu-
larum Platonici, Præceptoris dogmatum parum
memores, inuexerunt: satiusque duxi ignorationem

Euseb. lib. 3.
de præpar.
Luang. c. 3.
Lib. 2. de
Repub.

A fateri

MENSÆ ISIACÆ

fateri, quam erudito Lectori fastidio esse. Vicumque res sit tuum erit Vir Cl. si quid peccatum agno-ueris ignoscere primum; deinde cogitare me oneri, quod longe viribus meis impar imposuisti ferendo non esse. ut enim sileam rei propositæ difficultatem eam esse, ut per L. & amplius annos hæc siparia sibi explicari frustra peroptauerint Philologia amatores; torquent me profecto veterum Auctorum varia, & distractæ sententiæ, quibus Aegyptiorum de Religione commenta ita exagitantur, ut consistere nullo modo queant. apud Herodotum Isis eadem est quæ Διμήτρησ, idest Ceres Osiris idem qui Bacchus. Ideo placuit nonnullis Melampodem Amythaonis ex Aegypto in Greciam mysteria transtulisse. apud Diodorum Isis cum Luna, Cerere, & Iunone: Osiris cum Sole, Sarapide, Dionysio, Plutone, Ammone, Ioue, Pane in unum veluti corpus rediguntur. Seruio, & Macrobio Isis, Terra, vel Natura rerum est; Osiris vero cum Adone, & Atide Sol, & hoc ex intima Aegyptiorum Theologia; legimus enim cultum fuisse apud Alexandrinos quoddam simulacrum, quod Osiridis, & Adonidis nomine venerabantur. idem apud Amathusios notauit Stephanus. immo & Byblij ambigebant utrum quotannis rite lugerent, Osirin videlicet an Adonin. Plutarcho Osiris, Pluto, Bacchus, Sarapis, Apis, Oceanus, Sol, Sirius idem Significant nomen: Isis, Minerua, Proserpina, Luna, Theys nomine dissident, re non item. Appuleio Isis, Deum ma-

Lib. 2. Cedre
no idem vi-
siam.

Refert Cle-
mens in Pro-
trept.

Lib. 1. cap. 2.

VIII. Aen.
in fi.

Saturn. lib. 1.
cap. 21.

Suidas in
n. g. i. c. u. o. s.

Lucianus de
Syr. Dea.

De Iside, &
Ostr.

Lib. 11. Me-
tam.

ter, Minerua, Venus, Diana, Proserpina, Ceres, Iuno, Bellona, Hecate, Rhamnusia unicus *ἄλλοιων* multiformi specie (ne ab eius verbis ab eam) nomine mulijugo appellantur; ut non immerito a quibusdam Isis *Μυτιανῶν* fuerit dicta. Heliodorus cum Plutarcho arcanum quidpiam prodit, Nilum Osiridem, Terram Isidem esse. Statius Titana, Phœbum, Osirin, Mithran eosdem canit. Marcianus Capella Solem, Serapin, Mithran, Ditem, Typhonem, Atyn, Ammonem, Adonin unica nomenclatione differre aßeueravit, & alibi, Soli Lunæque diuersitatem gentium innumera vocabula sociasse affirmat.

Plutarch. de Isid. Lib. 9. Aethiop. Lib. 1. Thebaid. Lib. 2. de Nupt. Philol.

Lib. 8. de Nupt.

Hosce Scopulos, ut euaderent fuerunt qui Sarpidem, & Isidem in Gemmis ita scalpendos curarent.

Vt non ab re Capuæ legatur in antiquo marmore.

TE. TIBI
VNA. QVÆ
ES. OMNIA
DEA ISIS &c.

MENSÆ ISIACÆ

*Præterea, quod talia inquirenti maiores tenebras
offundere possit, non liquet virum Osiris fuerit Isidis
maritus an frater vel filius. Diodorus enim, &
Marcianus maritum, Plutarchus fratrem & ma-
ritum, Lactanius, & Minucius felix filium, Eu-
sebius maritum, fratrem, & filium fuisse scribunt.
quod si animaduertisset Gyraldus Lactantium ap-
pellantem Osirin Isidis filium non reprehendisset.
huius controversiæ vestigium extat in antiqua gem-
mæ sculptura, in qua Osiris cum triplici pene ad
Pamilitia indicanda, de quibus Plutarchus; digi-
to ad os admoto ac si Osiris, Orus, & Harpocrates
ijdem essent.*

Li. de Nupt.
Phil. &c.

Lib. 1. c. 21.
Lib. 3. de præ-
par. Eu. c. 3.
Syntagm. 8.

*Accedit sacrorum istiusmodi iure merito iam
pridem memoriam evanuisse; tum quia DEVS
Opt. Max. DEVS Zelotes ea mirum in modum
oderat; tum quia reliquis nationibus risui potius
hæc, quam venerationi fuerunt. Ciceronem audia-
mus, qui Aegyptiorum in hoc genere dementiam,
Aegyptiorum imbutas mentes prauitatis erroribus
Aegyptiorum superstitiones cum stomacho, & risu
non semel recensuit. Iuuenalis non magis acriter,
quam vere cecinit.*

Lib. 1. de
Nat. Deor.
Tuscul. 5.

Sat. 15.

Quis

Quis nescit Volusi Bithynice qualia
demens

Aegyptus portenta colat ?

Quid Græci senserint exponere nobis Aelianus ,
& Max. Tyrius. ille Aegyptiorum cultum multipli-
ci, & vario risu exceptum tradit : hic detestatur
Aegyptiorum numinum *ναρσικων*, quod illorum sit
αἰσχυρῆς θεῆς ἢ θεογονίας, ἀποχρησῆς θεῆς ἢ ἱερῆς. Plutarchus ip-
se, qui elegantissimo libello conclamataam super-
stitionem in vitam reuocare conatus est, verita-
tis fidiculis tortus negare non potuit totam pœne his
iusmodi sacrorum rationem sannis, & irrisioni obie-
ctam fuisse, & sane quis a risu abstinuisset? cole-
bant enim bestias fere omnes, quas portentorum ma-
ter Aegyptus alebat. in his & Serpentes, & Dra-
cunculos, quos illi Agathodemonas vocabant. hec
sacra (ut ipsi dicebant) animalia eo studio venera-
bantur, ut cum admiratione dixerit Cicero firmiores
apud Aegyptios opiniones esse de bestijs quibusdam
quam apud Romanos de sanctissimis Templis, &
simulachris Deorum. ita prorsus, & sine amplifi-
catione fuit : Canem, Accipitrem, Felem, Ibin,
Crocodylum & alia huiusmodi si quis violasset capi-
te plectebatur. cuius rei præter alia sexcenta extat
illustre testimonium Moysis in Aegypto sacrificare
detrectantis; quod si (inquit) maclauerimus ea,
que colunt Aegyptij coram eis lapidibus nos obruent.
& hoc fundamento nitebatur iusta & legitima Io-
sephi contra Apionem ratiocinatio, Orbem Terrarum

Lib. 12. hist.
an. cap. 3.
Serm. 38.

Li. 1. de Nat.
Deor.

Exo. cap. 8.

Lib. 2.

MENSÆ ISIACÆ

si Aegyptiorum sacra suscepisset, breui bestiarum plenum, inanem hominum futurum. conabantur quidem ipsi velamento mysteriorum insaniam obtegere, dicentes (ut ridiculo Porphyrius philosophatur) diuinitatem non per hominem tantum, sed & per omnia animalia pertransiuisse.

Lib. 4. de abstinentia. ab esu carn.

IV. Georg.

Deum namque ire per omnes Terrasque, tractusque maris, cœlumque profundum.

Digna utique res, quam & Lucianus in Hermitimo rideat, & alibi non semel insectetur. ut hinc sequi videatur

Iuuenalis.

Porrum & cœpe nefas violare & frangere moris.

Ita ut exclamare libeat.

O sanctas gentes, quibus hæc nascuntur in hortis

Numina!

Lucian. de sacrificiis & alij. Idem de Astrol.

Fabulabantur præterea Deos in animalia mutatos metu, & ut cogente Typhone quibus adijcias licet (ut V. ara Ubiam sequitur) insigne commentum, cultos videlicet Arietem, Pisces, Hircum. Apin quod huiusmodi signa in Cælo primi Aegyptij, obseruassent. ad hæc alenda sumptus uniuersi supeditabant exceptis Thebaidos incolis, qui nullum mortalem Deum esse censebant, sed Eneph, seu Kneph Deum immortalem venerabantur, hæc festis diebus, Fanis, sacrarum epularum appositione, Sacrificijs, & sepulchrorum molibus dignati sunt

Plutarchus.

Theodoret. serm. 3.

*ut Theodoretus præter alios testatus est. huc autem
 pertinet quod Herodotus notat Aegyptios cum feris
 vesci contra omnium mortalium institutum. facessit
 negotium postremo perisse magnam illam scripto-
 rum turbam, quibus hæc posteritati tradere curæ fuit,
 quorum nomina hic ut e naufragio tabulas, colli-
 gere operæ precium duxi. agmen in primis mihi
 ager Hecateus Abderita, mox Ptolemeus & Ascle-
 piades ambo Mendesij, Eudoxus, Aristagoras,
 Manethon, Hermes, Cheremon ille Stoicus, Ap-
 pion Polyhistor, Philarcus, Leo Aegyptius, Deme-
 trius, Lynceus siue Lynceus Naucraticus, Hellenicus
 & Ammianus Marcellinus in gestis Hadriani,
 & Seueri Principum, quæ magno historie malo pe-
 rierunt. his fortasse annumerandi Andron Alexan-
 drinus, Apollonius, & Ister; alijque quos ociosus
 lector facile adnotabit. horum omnium alicubi la-
 tentia fragmenta ad nos euaserunt, quæ nocti huic
 nostræ illuni, & nubile creperi nescio quid luminis
 attulerunt. vere enim in Asclepio uauicinatus est
 Mercurius ille Trismegistus, o Aegypte Aegypte
 religionum tuarum solæ supererunt fabule, eaque in-
 credibiles posteris tuis. atqui dicet aliquis integri
 quidam è scriptoribus ad nos usque peruenerunt fa-
 teor id quidem, & ingenti Dei beneficio accidisse cre-
 do, ut præ oculis homines haberent in quas tenebras
 inciderint illi diuinarum rerum illustri splendore de-
 stituti. verum plerique horum auctorum ea supersti-
 tione, quæ tunc animos hominum imbuerat impediti,
 mysteria*

Lib. 2.

Plutarchus.
 Suetonius
 Augusto. Sui
 das Heraifco.
 Euf. de prep.
 Eu. lib. 10. c.
 3. Diog. La-
 ert. in Pro-
 hem. Ioseph.
 lib. 1. cont.
 Apion. Theo-
 doret. ferm.
 3. Gell. lib. 5.
 cap. 14. Ter-
 tull. de co-
 ro. Mil. Athe-
 ne. lib. 15. &
 13. & alij cõ
 plures.

Cap. ix.

MENSÆ ISIAE

Lib. 3. Car.

mysteria silentio involunt; inter quos Herodotus, Diodorus, Heliodorus, Pausanias, & Appuleius. mystis namque peculiaris indicta fuit taciturnitas, quam si quis soluisset improbus inestabilisque censeretur. Horatius.

— vetabo qui Cereris sacrum
Vulgarit arcanae, sub iisdem
Sit trabibus, fragilemque mecum
Solvat Faselum.

Huius silentij ea causa erat, quod haec vel turpia vel crudelia essent, qualia Eleusinia, Pessinuntia, Adonia, Isia, Bacchanalia, Ithyphallica, Omophagia, & Mithriaca fuerunt, quae exagitare consueverunt Ecclesiae Christianae indefessi Praedicatores Iustinus, Hieronymus, Augustinus, Ambrosius, Cyprianus, & alij, a quibus pete mi lector si tenebras illas cum magno fructu pietatis, & eruditionis discutere lubet, hasce instituti mei remoras consulto recensui ea mente, ut siquid ^{nonnullis} studiosi per me profecerint Deo Opt. Max. acceptum ferant: si vero, quod proclivius est, longe secus acciderit, voluisse me tamen constet rei obscura, & pene dixerim desperatae lucem & medicinam orationis afferre, qui conatus, nisi me ^{fortuna} fallit, laudem aliquam apud posteros saltem promerebitur.

C A P. II.

Fuerunt qui hanc Tabulam inexplicabilem esse Appuleij auctoritate firmare conarentur. sed fefellit

lit eos Appuleius, qui ita scribit, de opertis adyti
 profert quosdam libros litteris ignorabilibus pranota-
 tos, partim figuris cuiuscemodi animalium concepti
 sermonis compendiosa verba suggerentes: partim no-
 dosis, & in modum rotæ tortuosis, capreolatimque
 condensis apicibus a curiositate profanorum lectione
 munita. non erit opinor qui hæc verba ad aliud,
 quam ad litteras trahat, cuiuscemodi in Tabula ipsa,
 & alibi plurimas videmus; quæ tamen tunc tem-
 poris doctis ignorabiles non fuerunt, sed a curiositate
 tantum profanorum hominum egregie munita, alio-
 quin qui potuisset impostor ille Appuleium monere,
 ut pararet, quæ forent ad usum Teletæ necessario præ-
 paranda? ut missos faciamus Strabonem, Plinium,
 & Ammianum obeliscorum quorundam Notas in-
 terpretantes; quos tamen omnes Goropius suggillat, sed
 quam recte ipse viderit. in hisce litteris explicandis,
 quas modo in Tabula expressas monui, operam per-
 dere nolui: in eo Agro, quem ego primus (ni fal-
 lor) satis proscidi, messem alijs relicturus. acute
 namque monuerunt Pœni Agricola[m] allidi cum va-
 lentiore, quam ipse sit Agro colluctantem. erit forsitan
 aliquis, cui & maius otium, & studium acrius
 & doctrina subtilior suppetant, qui hosce griphos in-
 terpretetur. mihi neque Notas (paucis exceptis)
 agnoscere, neque sensus abditos expromere datum
 fuit. potuissem quidem ex ingenio multo cum labo-
 re, paucis cum fructu aliquid comminisci: sed quis po-
 stea recepisset illum, qui notas duxerat ita sensisse?

Lib. II. Me-
 tam.
 Ignorabiles
 vocat, & Am-
 mian. lib. 22.

Lib. 17.
 Lib. 26. c. 8.
 & 9.
 Lib. 17.

MENSÆ ISIAE

at Horapollo, dicit aliquis libello peculiari, Clemens
Alexādrinus & alij præiuerunt. utatur per me qui
volet: sentiet enim, quod & vidit magnus vir A.

Dial. 4. de nu
mism.

AVGVSTINVS, non magis eos huic rei quam tra-
ctamus conducere, quam versus aliquot Planti ad
vetustam Pænorum linguam expediendam. utque
in semitam redeamus notandum est Aegyptiacam su-
perstitionem exagitatam licet, & sapientum contu-
melijs vexatam per Orbem fere vniuersum diffusam
fuisse. adeo ut vere scripserit Diodorus ubique fere ter-
rarum Isidem cultam, idque propter manifestas eius
morborū curationes (tales miseris officias obrudebat
Diabolus) cui testimonio adiungimus nummū areum
Claudij Imperatoris in quo Isis cum Sistro, & Si-
tula inscribitur SALVS AVG. ad hæc nauigantium
tutela credebatur, ventorumque Domina. Iuvena-
lis de votiuis Tabellis.

Sar. 12. vbi
Ver. interp.
Tibull. lib. I.
el 2. Lucian.
in Dial. Noti
& zephyri.
Pausanias,
Arctides.
Plutarchus.
Herodotus
lib 4.
Cornel. tac.
de mor.
Germ.
Smet. Inscr.
Antiq.
Lib. 2. adu.
Gent.
Apologet.
cap. 6.
Dio lib. 40.
42. 47. 54.

— Pictores quis nescit ab Iside pasci?

Colebatur in Græcia passim, in Asia Smyrna,
in Phœnicia Bybli, in Libya Cyrenis, in Germa-
nia apud Sueuos, in Lusitania apud Bracar Augu-
stanos. Romæ profecto diu iactata sacra manserunt
tamen. Anno siquidem Urbis DCXCVI. Piso &
Gabinus Cos. ex Urbe eiecerunt, ut nar-
rant Arnobius, & Terullianus. Anno DCC.
fana Isidis, & Serapidis ex S. C. solo æquata
sunt. post septem annos Aruspices omnia eorundem
Templa demolui sunt. quinquenio transacto irrepserã
hæ sordes in purgamentorum huiusmodi seminam
nisi

nisi M. Agrippa Aedilis anno DCCXXII. extra pomerium receptas eliminasset: vetissetque in Vrbe, & Suburbano intra D. passus consistere. expulit postremo Senatus Tiberio imperante: exinde tamen tanquam ruptis obicibus in urbem superstitionum Asylum nefaria hæc sacra agmine facto irruperunt. ita ut non solum de plebe homines; sed & Imperatores veluti Commodus, & Caracalla, & Alexander Seuerus manus dederint. hinc apud Rufum, & Victorem Urbis æternæ Topographos Area Isidis Aeliane, Ara Tempia, & Aedicula eiusdem: Isis patritia, Vicus Isidis, Iseum, Isis Athenodora, Aedes Isidis. apud recentiores Isæum Metellanum, Templum Isidis & Serapidis prope Ouale, cuius videntur meminisse Iuuenalis, & Apuleius nomine Isidis Campensis. hinc Plinij querela Harpocratem, statuasque Aegyptiorum numinum in digitis Viros quoque portare incipere. laborauit enim semper cultus hic infamia quadam peculiari, cuius testis erit Augustus, qui Apin, adorare noluit, quod se Deos non Boves adorare diceret. ideoque notat Seruius in fine octauæ Aen. ad illud.

Tacit. lib. 2. Annal.

Aelij Lamprid. & Spartianus.

Panuin. in Vrbe.

Sat. 6. 11. Met. lib. 33. cap. 3

Dio lib. 51.

Omnigenumque Deum Monstra ———

Hæc sacra sub Augusto nondum Roma recepta fuisse. lenocinia, & molliues præter cetera obiectabantur, ut de Paullina illustri fœmina legimus, quam perditus amator obtentu religionis polluit. quod & actitatum innuit Iuuenalis.

Ioseph. lib. 11. Antiq. cap. 47.

Sat. 6.

MENSÆ ISIAE

— iamque expectatur in hortis

Aut apud Isiacæ potius sacraria lenæ.

Cap. 12.

In Octauio.

Et Suetonius Othone, inter alia mollitiei, & ef-
feminati animi signa illud refert, in Lintea religio-
sae veste sacra Isidis propalam celebrasse. ve-
rum non deerant mulierculæ superstitionibus indul-
gentes, & viri cupidi rerum nouarum, qui ut ait
Minucius Felix non magis Isidem, quam ceparum
acrimonias; nec Sarapidem magis, quam strepitus
per pudenda corporis expressos extremiscerent. hinc
religioni ridendæ accessit fauor. hinc Tempia, signa
Donaria, Gemma celata, lapides inscripti. nec
aliunde Tabula hæc nostra, quam præ manibus ha-
bemus. ea Romæ incidit in manus magni Viri
PETRI BEMBI Cardinalis, seu ex PAVLI III.
Pontif. Max. munere, seu quod alijs placet ex
Orci faucibus, e manibus videlicet Fabri ferrarij,
qui illam in Borboniana Urbis direptione compara-
uerat, precio extorta. nunc in preciosa Pinacotheca
Serenissimi DVCIS MANTVÆ inter illustrium Pi-
ctorum monumenta adseruatur. ærea tota est, eius-
dem latitudinis cum impresso typo, quam ABNEAS
VICVS industrius ille sculptor viriculo ita affectus
est, ut non tam simile ouum ouo sit. archetypa ni-
gro veluti encausto, quod atramento sculptor expres-
sit, & tenuibus argenti bracteis passim obducitur,
& superuestitur, quas inspectori ob oculos ponere mi-
hi consilium non fuit, ne in re non admodum fa-
cili tempus tereremus. quid enim Lectorem inuet si
dixe-

dixerimus nigras illas soliorum tesseras argenteas interstinctas esse? & patorem illum inter bubula cornua in media regione, in quo testes Osiridis cestro celator delinearit, argenteum esse cum multa adhuc supersint eius generis monenda. artificem Tabula non valde doctum sapit Aegyptium videlicet, factumve ad Aegyptiorum normam, quorum studium in id magis incumberebat, ut picturas miras exprimerent, quam ut venustatem affectarent. gracilitatem corporum excusavit Pierius ea ratione, quod innuere vellent DEI naturam spiritu non corpore constare. ut cumque sit ex his imperitis delineationibus non male quorundam sententia apud Plinium confirmatur, linearem Picturam Philoclis Aegyptij inuentum esse: cum hisce convenire videatur, quod de infantia Picturae narrat Aelianus, adeo indocte Pictores tunc temporis penicillum tractasse, ut adscribere nomina rerum necesse haberent. digna res utique, quae & Thebani pecunia mulciarent. & hinc primum mansisse censeo ego Picturas illas, quas Vitruvius tantopere exagitat, quasque nostri in Cryptis Romae inventas GROTTESCHE appellarunt, & auide arripuerunt. fuit autem Tabula haec, nisi mea me fallit sententia, sacra Romae Templi alicuius Mensa, quae ex Macrobio, & Festo Ara, & Puluinaris loco erat, in qua epulae, Stipes, & libationes reponebantur, & Sacella praeterea Deorum. fuerunt haec Mensae quandoque aureae, vel argenteae; & quidem inscriptae apud Graecos, ut no-

Lib. 49.

lib. 35. cap. 3

li. 10. de var. hist.

Aelian. lib. 4. var. histor.

Lib. 7. cap. 5.

Li. 4. Saturn. cap. 11. Fest. Mensae. Dio lib. 39. Val. max. lib. 1. cap. 2. Cic. lib. 3. de Nat. Deor. Arist. lib. 2. de re fam.

tant

MENSÆ ISIACÆ

tant Aristoteles, & Val. Maximus. sollemnes
 Mensas appellat Cicero. area est hæc nostra ideo for-
 san quod æris usus in sacris maxime probaretur. cul-
 tros enim. secessitas, secures, & pateras areas ple-
 rasque nos vidimus. & quod magis placet, Plinij
 testimonio prisca limina ac valuas in Templis ex ære
 factitauerunt. qua fortasse de causa Camillo Sp. Ca-
 ruilius Quæstor crimini obiecit, quod ærata ostia ha-
 beret in domo. Cortinæ insuper, Lychnuchi pens-
 les, & signa Deorum in Templis ex ære omnia
 conspiciebantur. continet vero sacra hæc Mensa Isi-
 dis præcipue mysteria, cui in Auctarij vicem adiun-
 cti sunt Osiris, Orus, Anubis. Goropius nimis re-
 conditas Origines sectatus hæc improbare videtur: at
 res ipsa loquitur. ideo autem Isis in præalio Solio
 Mensæ umbilicum, occupat, ipsa enim ut vide-
 tur innuere Diodorus magis quam Osiris culta est.
 & hinc factum videtur, ut Isidi prius, quam Osi-
 ridi iniuraretur Appuleius. & fidem facit sacrato-
 rum uniuersalis denominatio, quos Isiacos passim ap-
 pellatos reperias. ut sileamus Isidis simulachra fre-
 quentius, quam Osiridis promi solita, & magis con-
 spicua fuisse. at Melchior Guilandinus (ut tu me
 per epistolam olim peramanter monuisti MARCE
 VELSERE) censebat hanc tabulam vix aliud, quam
 Aegyptiorum leges pandere. huius sententiæ id co-
 lumen fuit, quod Leges in æs inciderentur. Ego
 ad eruditum Lectorem prouoco, qui religiose iudica-
 bit an quicquid in æreas Tabulas incisum est id con-

tinuo

De Harusp.
 resp.
 Festus Acie-
 ris.

lib.34.cap.3

Hierogl.
 Lib.7.

Lib. I.

Plutarchus.

In Comen-
 tar.de Papy-
 10.

inuo Lex sit, me ut ut alij sentiant ne nunc quidē
pœnitet eius, quam adduxi interpretationis. men-
sam enim Deorum in ædibus sacris agnovit & Var-
ro. & Delphica illa apud Plinium, Mineruæ ana-
thema aris antiqui huc pertinere videtur.

Li. 4. de L. L.
Plin. lib. 7.
cap. 15.

C A P. III.

Placuit mihi semper aureum illud, & pro-
bum dictum.

Amittit merito proprium qui alienum ad-
petit.

Gloriari enim alienis bonis perinde esse duxi, ac
se nullius precij hominem fateri. apage Polypi fu-
rax, & subdolum ingenium, qui non nisi quando
aliena non supperunt proprijs flagellis vesci solet.
me mea Paupertas, & nunc, & in posterum alet,
& quid quid è scrinijs meis in lucem conspectumque
hominum prodibit, id e penu meo; non ex aliorum
compilatis cellarijs prodibit. siquid amicorum libera-
litas adiecerit (ut factum gaudeo) illaudatum mini-
me relinquam; verbis saltem, quando re non licet;
magnis eorum in me meritis satisfacturus. egregie
enim profecto magnus scriptor testatus est, obnoxij
animi, & infelicis ingenij esse deprehendi in furto
malle, quam mutuuum reddere, ex quo capite quis
non oderit in eptas illas Grammatici hominis voces,
iactantiis literas secum natas, secum interituras?
Ego quidem omnibus his, qui me iuverunt infinitas
habeo

Plinius i præ-
fat. histor.
natural.

Sueton. de il-
lustr. Gram.
in Remm.
Palæm.

MENSÆ ISIACÆ

*habeo gratias, quod reconditas, & magno sumptu
 quasitas copias liberali manu obtulerunt, unde nos
 vti e fontibus aquam haurientes, & ad proprium
 hoc herediolum traducentes, feraciores, & expeditio-
 res habuimus ad disserendum facultates, tibi pri-
 mum MARCE VELSERE Clarissime vir, & in-
 ter precipua seculi ornamenta numerande, qui lan-
 guentē saepe numero commouisti, iacentem excitasti,
 & auctoritate qua plurimum apud me potes perui-
 cisti tandem, ut manum de Tabula aliquando tol-
 lerem. NICOLAO dein FABRICIO Chalasij Do-
 mino, natalium splendore, & recondita eruditione il-
 lustri adolescenti; qui non modo insignes, Antiqui-
 tatis reliquias, quibus instructissimus est, in meum,
 & studiosorum usum munifice contulit, sed etiam
 aliorum Musæe ut paterent sedulo curauit. eius di-
 ligentia factum est, ut non modo Venetijs FRID.
 CONTARENI D. MARCI PROC. & IOHANNIS
 MOCENICI Illustrissimorum Virorum preclarissi-
 ma, nummorum, & gemmarum ^{νεμισματα} mibi in
 promptu essent sed & Romæ ornatissimi viri LAELII
 PASCHALINI ^{νεγας ἀμαρθεως}, cur enim hoc nomine
 non appellem bonæ copię diuitem thesaurum, de quo
 nobis Numismata, Gemmæ, Sigilla rara omnia,
 insigni humanitate suppeditata sunt? eidem FABRI-
 CIO acceptum ferri debet omne id quod e NATALI-
 TII BENEDICTI preciosis oculis euulgamus. e qui-
 bus Auctario nostro cum robore, & incremento spri-
 us accessit. ea enim omnia, quæ ad illustrandam
 Epiphanijs,*

Epiphani, Irenei, & aliorum Patrum historians
 Sectarios antiquos exagitantem attulimus, inde
 profecta sunt. His omnibus in solidum si non pares
 ac pro meo tamen studio debitas gratias, meritasque
 habebo semper, referamque pro viribus: bona Lecto-
 rum saltem nomina delegando, qui scientes per quos
 profecerint, id res quod ego soluendo non sum bona fi-
 de persoluant. Ingenua haec & liberalis debiti con-
 fessio Viris optimis, qui res magis quam speciosa
 verba spectare consueverunt, abunde faciet satis.

His explicatis ad Tabulam accedamus, quam
 in tria segmenta, & limbum ambientem partiemur.
 sectionem primam inchoat Osiris, in quo notanda
 videtur ansata Crux, & digitis apprehensa. cuius
 Crucis usum cum Goropius acute peruidisset, euer-
 tere frustra conatus est vir doctissimus in suis Li-
 bris de Cruce. & hunc salutaris signi typum non in
 obeliscis tantum, sed & alibi ut in antiquo lapide
 apud Cl. Virum IOH. VINC. PINELLVM excul-
 pium vidimus. fuit autem is ferrei coloris, & cras-
 situdinis digitalis, quam tenuis candida linea am-
 biebat. huius ectypon ad amussim expressum alias
 etiam profuturum hic damus.

Lipf. lib. 1.
 cap. 8. in No-
 tis.

Lib. 9. hist.
cap.

Ceterum hæc illustrantur ea, quæ apud Socratem est narratione. cum enim (inquit ille) Sarapidis Templum spoliaretur, & in sacris, vii vocabant, litteris, Crucis figura inuenta esset; ea res in disceptationem venit. Christiani enim, quibus Notarum periti adstipulabantur, Crucem CHRISTO adiudicabant: Ethnici vero commune quidpiam CHRISTO cum Sarapide esse impie contendebant. tutatus est causam suam DEVS. plurimi eorum, quos diabolus deceperat CHRISTO nomen dedere, & Trophæum Passionis, Crux triumphalis notatis frontibus refulsit exinde. Sequitur ite Osiris bisulcum animal quoddam veluti conficiens, caprini fortasse generis, capras enim fœminas tradit Aelianus Copti Isidi in delicijs esse; mares autem immolari. Apex ille, seu Tuulus Osiridis capiti imposuit accedit non nihil ad eam Teletariam coronam, cuius meminit Appuleius in hæc verba, ac

Lib. 10. hist.
an. cap. 24.

XI. Met.

MANU

manu dextra gerebam flammis adultam facem, & caput decore corona cinxerat Palma candida folijs in modū radiatorum profistentibus. consueuerunt enim & hodie Palmae folia ita plicari, ut calathos, flabella, & alia huiusmodi utensilia palmea non semel videamus. Et olim apud Aegyptios monachos plectæ, seu habenæ ad canistra conficienda, Psithiaque seu tegetes ex eadem parabantur. usu (ni fallor) inuēto ab antiquissimis eiusdem regionis Sacerdotibus, qui ut Cheremon refert, cubilibus ex Palmaram virgultis intextis utebantur. Palmas ipsi voce vernacula B A I S appellabant, quæ vox Horapollini animam significat. soleas præterea ex huius arboris folijs perfectas Isidi tribuit Appuleius: ut ex his omnibus detur intelligi sacram arborem fuisse, & mysticis rationibus insignem. Isidem proxime referri censeo ego, cuius vestimentum iam pridem expressit Madaurensis scriptor his verbis, quæ semel retulisse sufficiet. Sed Antistites sacrorum proceres illi, qui candido linteamine cinctum pectorale adusque vestigia strictim inieci, &c. niger autem ille Galerus tenuibus argenti notis exornatus ad eas Isidis vestes referri potest, quas multicolores notauit Plutarchus, ob lucis tenebrarum diei noctis, vitæ Mortisque discrimina, quæ omnia Isidem moderari testatur. Et quidem in Tabula uniuersa nigror hic maxime cōspicitur argento fere semper discretus. qua mente Appuleius eidem pertextam discolorum, & pallam nigerrimam adsignauit. post Isi-

Ioh. Cassia.
coll. 18. c. 15.
& Ciaccon
in Notis.
Apud Por-
phyr. lib. 4.
de abstin.

Lib. 1. c. 7.

MENSÆ ISIACÆ

dem Osiris perpetua fere serie spectatur, cuius Apicem (seu Metam maui) pinnae duae Accipitris forte vel Ibis conficiunt: adiecta plana illa rotunditate, & fulcris dextra, laevaue insurgentium viperarum. Paulo diuersum spectamus in Sarda apud NIC. FABRICIVM cuius hic Protypon habes:

Ceteram Iconem hanc pra oculis videtur habuisse Heliodorus lib. 6. ΑΙΘΙΟΠΙΚ. 1509. scribens ναὶ ὡὶ δὲ θεῶν, ἴσθι τινὰ τῶν ἰσθῶν ἰσθῶν ἰσθῶν ποινῶν ἰσθῶν, τῆς φικτῆτος ἰσθῶν ἰσθῶν. Ex quo praeter cetera discimus Phœnicopterum Isidi in delicijs fuisse. neque officit alarum nigredo religionis gratia (ut ego censeo) nullibi non affectata. Goropius tamen Symphalidem autē esse censeat, quam Hercules ostendet: recte ne an secus aliorum esto arbitrium. Phœnicopteri meminerunt Plinius, Martialis, Iuuenalis.

Lib. 5. Hic-
sogl.

Lib. 10. c. 48.
in Xenijs
Sat. II.

Et Scythicae volucres, & Phœnicopterus ingens.

Ad Iuvenalem porro notat antiquus interpres; autem esse, quae habeat pinnas colore Phœnicio, & rostrum incuruum & prelixum: in aquis degere, in Africa abundare. hasce omnes insigniores notas referebat Phœnicopteri ad viuum expressum exemplar, quod

quod vir magnus VLYSSES ALDROVANDVS ad FABRICIVM transmisiſit . gerit autem Oſiris haſtam ſibi cum Libero Patre communem , de qua ita Macrobius , colitur etiam apud Lacedaemonios ſimulachrum Liberi Patris haſta inſigne non Thirſo . ſed cum thyrſum tenet , quid aliud quam latens telum geritur , cuius mucro hedera lambente protegitur ? at Oſirin Bacchum eſſe & paulo infra oſtendemus , & ante nos probauit Plutarchus in de Iſide , & Oſiride . qua ratione Antonius apud Dionem *ὄργης καὶ Διονυσίου* appellabatur . quod nec Auſonium lauit canentem de ſigno Liberi Patris .

Lib. 1. Saturni cap. 19.

Lib. 50. In Myobaria bo.

Ogygia me Bacchum vocat ,
Oſirin Aegyptus putat .

Hunc ab Iſide diſcriminat Cercopithecus ille ſacer , cuius præter Iuuenalem meminere Lucianus in Concione Deorum , Prudentius in Romano martyre , & aduerſus Symmachum .

Sat. 15. Legendus præter ea Sacra tes hiſt. trip. lib. 9. c. 27.

Iſis enim & Serapis & grandi Simia cauda , &c.

Ornatur autem Iſiacis ſymbolis , Lunaribus cornibus , orbe patulo , & aſpide . ſtat ſupra Thymis , hircus videlicet Mendefius Panis ſacer , quem Aegyptij Mendeten vocabant . teſtatur in ſuper Lucianus Pana apud Aegyptios *ὁ δὲ πανὶς τῆς θεῆς* . cuius myſterij ea videtur afferri poſſe ratio , quod Panis natalia inſignire vellent . Pan etenim Penelopes filius dicitur quam Mercurius (ut eſt in fabulis) ſub hirci imagine compreſſit . na Herodotus , Iun. Phylargyrus ,

Non. ad 17. in eccl. Greg. Naz. in Iulian. Herodotus lib. 2. De ſacriſicijs .

lib. 2. virgil. Ecl. 2. Ecl. 4. ſerm. 7.

Probus ,

MENSÆ ISIACÆ

Probus, & Theodoretus, ut hinc natum appareat id quod Antiquitas existimavit hircum in Mercurij tutela fuisse, ut in antiqua gemma.

Lucianus in bisacculato.

Genes. c. 46. Appul. in Apolog. Herodotus. Geog. Aegyptiū ut ouium lacte vescatur. Hieron. li. 2. cont. Iouinian. Apud Theodoret. ser. 3.

Ideoque Pani *πάριον* *ἰσογχιῶν* Athenienses maculabant. notandum vero est, apud Mendesios honorem Caprarij habitum, cum tamen Aegyptij Pastores ouium detestarentur. Oderant quippe lanam etiā, veluti segnissimi corporis excrementum, quā vestiu Sacerdotum, & cadauerum humatione penitus ablegarant. at quid cognationis Pani cum Iside? Antiqui Theologi, quos Mythologos rectius appellaueris, inter quos Manethon, & Diodorus Isidem nihil aliud esse quam Lunam interpretati sunt; quam pulchellus amator montiuagus Pan lana vellere (si Poetis credimus) in sui amorem pellexit. sed in gratiam Aegyptiorum, qui fabellas huiusmodi aspernabantur, magis est ut dicamus Pana in comitatu Osiridis fuisse, ut prodit Diodorus. & quidem is *Διονύσιος ἑσπέρηνος* fuit ex Poliano, a quo Panici terrores & cornutæ acies. at Dionysium eundem cum Osiride fuisse facile probabitur; Herodotus enim scribit Osirin Bacchum esse ex Aegyptiorum sententia. præterea utrique mystica Vitis, utrique Hedera ab antiquis tribuitur: uterque Nise alius, utriusque comi-

Diodorus lo
to cit.

lib. I. Strate-
gem.

Dicodorus.
Tibulus li. r.
ecl. 7. Plu-
tarchus.

comites Chorus & Cantus, Satyri & Panes. Serpens ipsa, sine qua Osiridem in Tabula nusquam videas, fuit Bacchi cinctus, & Baſaridum corona. nisi dicere lubeat cum Diodoro Pana, & Osiridem eundem Deum esse. Cercopitheco adſtat Isis Nebride induta in Baſaridum morem, præfert Modium Sarapidis inſigne ut ex antiquis nummis, & Eusebio elicitur. Sarapim vero Δ I A Græci, Latini Iouem nuncupant, inquit Achilles Staius. imo Aesculapium multi, quidam Osirin, plerique Iouem plurimi Diem Patrem fuisse coniectant. iam vero quia Isis vel Terra est (inquit Macrobius) vel natura rerum subiaccens soli ideo Isidi Modium veluti frugum parenti adſignarunt. scribit enim Diodorus in Isidis pompa alicubi triticum, & Hordeum præferri, ut ab ipsa reperias fruges restarentur. & hic factum est ut a quibusdam dictum sit Cererem nihil aliud esse, quam Isin. quo sensu Cererem Fariam dixit in Apologetico Tertullianus, ut recte monuit interiorum litterarum decus I. LIPSIVS Osiridis subsequenti caput ornat sacra Serpens in Tabula ita frequens, ut in mentem veniat mirari hominum stoliditatem, qui a D E O Opt. Max. ita aberrarent, ut sordidum hoc animal venerarentur. neque vero Aegyptij tantum huic demerentia affines. Indi enim, Phœnices, Arabes, Babylonij, Pœni, Bœotij, Epirote, Sicyonij, Epidaurij, Romani, e nostris heretici quidam, & novi Orbis incole huic insanie manus dedere. tanto

Clemens in Protr. Athenę lib. 5. in descript. Pōpe Iptolem. Philad.

lib. 2. histor. eccl. lib. 5.

Cornel. tac. extremo, li 4. hist.

lib. f.

lib. 1. de Cruce c. 5. Max. Tyr. ser. 38. Taautus apud Euseb. Pausanias Bœotic. Daniel c. 14. Sil. Ital. li. 6. Stat. Theb. lib. 5. Aelia. lib. 11 hist. anim c. 2. Paufan. Val. Max. lib. 1. ca. 9. Ouid. 15. Mec. Raban⁹ Maur. de inst. Cleric. lib. 2. Ludouicus Barthelemy in Itiner.

MENSÆ I S I A C A E

*studio Diabolus triumphati hominis symbolum, ut
 assereret laboravit: credo ut eam iacturam resarci-
 ret, quam olim fecerat cum serpentem D E V S in-
 ter omnia animantia, & bestias terra maledictum
 esse iusserat, nec defuerunt qui serpentis diuinitatem
 litterarum monumentis consignarent, veluti T a a-
 tus ex Phœnicum placitis, & agmina Poetarum,
 quorum licentia in hoc (ut cum Poeta dicam) exiit
 in immensum. Osiridis femoralia in conum desinen-
 tia subindicant latere ibi, ut ego quidem sentio, ar-
 rectum penem, qualem Osiridi tribuit Plutarchus,
 qua specie Romæ quoque Priapum expressum viden-
 mus eo nimirum consilio, ut significaretur occultam,
 & latentem esse in Natura gignendi vim. imo quod
 miretur quispiam in Benauidiorum Musæo apud
 nos extat muliebri marmoreum signum antiqui ope-
 ris, sub cuius tunica nescio quid eiusdem argumenti
 videtur latitare.*

Apud Euseb.
 lib. I. de pp.
 Ea. c. vlt.

Ad quam regulam directum videtur Aegyptio-
rum dogma : Lunæ videlicet naturam permixtam ,
& androgynam tribuentium , quo eius vim genita-
bilem aſequerentur . a quo fonte manavit Carreno-
rum ſuperſtitio , qui Spartiani teſtimonio Lunum
Deum venerabantur . unde quamvis Græci (inquit
ille) vel Aegyptij eo genere quo feminam hominem
etiam Lunam Deum dicant , myſtice tamen Deum
dicunt . ad qua intelligenda plurimum conferent Ser-

Plutarch. de
Iſid. & Oſir.

in Caracal-
la . Vide &
Aminia.
lib. 23.

In 11. Aen.
lib. 3. Satur.
cap. 8.

uius, & Macrobius. At Serpentem Isidis capiti impositam quo nomine appellabimus? Iohannes Leo Afer, qui Aegyptum hominibus etiam ociofis calamo peruiam fecit, narrat apud montem, cui Atlanti nomen est, reptare tarde Dracones quosdam aluo crassissima, cauda capiteque exilibus. aluum hic agnosco, cetera non item. ego Aspida fœminam esse censeo, cuius aluum tumidiorem esse testatur Solinus; interpolatam tamen, & ornatu quodam sacro Mysterum opera suffarcinatam ut pleraque omnia in hac Mensa. Aspides in diadematis pictas Aegyptij Reges circumferrebant. earum nomen apud Aegyptios, qui sacras esse censebant, Thermitis fuit. his coronabant Isidis simulachra, eamque in sceleratos Aspides immittere fabulabantur. cum iisdem eam familiaritatem contraxerant, ut cum infantibus educarent, & conuiuio adhiberent. felices & diuinis reputabant, quos ille momordissent. huc referre possumus Ouidij carmen de Isidis comitatu loquentis.

Cap. 30.

Aelian. li. 6.
de hist. an.
cap. 37.
lib. 10. c. 32.

lib. 17 c. 5.

Ioseph. li. 2.
cõtra Apõ.

li. 9. Metam.

Plenaque somniferis serpens peregrina venenis.

Falluntur enim qui de Crocodilo dictum interpretantur. somniferis venenis plenam rite appellauit ut & Lucanus.

lib. 9.

Aspida somniferam tumida ceruice leuauit.

Quia miles apud eundem Aspide ictus.

— subita caligine mortem

Acci-

Accipit, & Stygias somno descendit ad
vmbas.

Peregrinam interpretari possumus Niliacam.
Lucanus de eadem.

———— Niloque tenus metitur harenas

☉

At tibi Læue miser fixus præcordia pressit
Niliaca serpente cruor —————

Ammiamus Marcellinus, serpentes quoque Aegy- ib. 22.
ptus alit innumeras ultra omnem perniciem sæuien-
tes, Basiliscos & Amphisbænas & Scytalas &
Acontias, Dipsadas & Viperas aliasque complu-
res, quas omnes magnitudine & decore Aspis facile
supereminens, nunquam sponte sua fluentia egredi-
tur Nili. Pigram vocauit Ouidius.

lib. 2. Amor.

Pigraque labatur circum donaria serpens.

Et prope simulachrum Isidis argenteam statui
consueuisse docet Iuuenalis.

Sat. 6.

Et mouisse caput visa est argentea serpens.

Accedit Appuleius, qui in pompa Isidis Aspidem
recenset squameæ cervicis striato tumore sublimem.

lib. 11. Met.

Val. dcnique Flaccus ne ullus hæstationi locus relin-
quatur de Iside canit.

lib. 4. Arg.

———— Et procul Io.

Speçtat ab arce Poli iam Diuis addita,
iamque

Aspide cincta comas, & ouanti persona
Sistro.

Addatur corollarij vice, quod insaniam redoleat,

MENSÆ ISIACÆ

Epiph. lib. I.
adu. her.

in quaternos Templorum Angulos fuisse in more positum, ut aspides fictilibus conclusæ inijcerentur. neque omnino male Serpenti huic nostræ Accipitris caput impositum fuit. Epies enim *επίεσις* *ισοφάντες*, *καὶ* *ἰσχυροὶ* *καλοῖς* ita scribit *τὸ* *πρώτον* *ὅν* *θεότατον* *ἴσιν* *ἰσχυροῖς* *ἔχων* *μορφῶν*. imo Aegyptij mundum describentes inser cetera *ἐπι* *ισχυροῦ* *μορφῶν* appingebant. Isis adhæc manus prætendit Absinthium marinum, Seriphiumve, quod & Plinius & Dioscorides ab Isiacis præferri consuevisse restantur. nascitur id in Taph Osiri Aegypti ideo non mirum si Isis præferat in mariti memoriam. ita conijcio ego præiudicio non obfuturus si quis meliora in medium attulerit.

Apud Euf.
lib. 1. de pp.
Eu. cap. vlt.
Euseb. loco
cit.

lib. 27. ca. 7.
lib. 3. c. 25.

Horapollo
lib. I.
Epistoliar.
quæst. lib. 2.
cp. 1.

lib. 16. Hierogl.

In Osiridis Icone subsequente id unū animadversione dignū videtur sacrū sceptrū Cucuphe anis capite ornatum, cui ani ob pietatem in parentes id honoris Aegyptij habuerunt. hanc primus, quod ego sciam, Cælius Calcagninus, qui Horapollinem latinum fecit & commentario illustravit, Ciconiam interpretatus est. non recte ni fallor; obstat enim & figura & vox. PIERIVS Cicumam appellat & Ciconiarum ut ipse inquit genere; quod omnino mirum visum est cum cicumæ Fæsto, & Isidoro Noætua sit. apud eundem Regium Sceptrum delineatum est, quod ipse contra rei præsentis, atque ante oculos propositæ fidem, refert extare in abenea BEMBITabula. non videtur autem in hoc peccasse Vir doctissimus, qui Tabulam non semel viderat: sed Pictores potius, ad quorum notitiam ea non peruen-

rat. Cucupham ego Vpupam interpretor, quam & *lib. 19. c. 12*
 figura & Plinius exprimunt; crista nimirum vi-
 sendam plicatili, quam contrahit, subrigitque per
 longitudinem capitis. accedit Aelianus, qui Vpu-
 pas censerī scribit apud Aegyptios, quod in parentes
 pia sint. & alibi tradit idem scriptor Upupam
 Indorum Regi eadem ratione in delicijs esse:
 ibidemque recitat fabellam Brachmanibus familia-
 rem, quæ pietatem in parentes commēdet. vox po-
 stremo ^{nō ab} ab Upupa non abit, quæ videtur irre-
 pisse in egregium Auctorem manus violentas non
 semel passum, quem concisum esse, & mutilum
 cum liqueat, nemo sanus integrum præstare audebit.
 & sane videtur vox latinogrecæ ne barbaram dica-
 mus, quales usus, & mala illuies infeliciū se-
 culorum inuexit. Suidas enim, quo uno niti viden-
 tur Ciconiæ adsertores huc non respexit. GOROPIVS
 Alaudam, seu Galeritam esse censerī non omnino
 male, cum ex Aristophane pateat Indorum narra-
 tiunculam Galeritæ a Grecis adtributam fuisse. Po-
 ne Osiridem Gryps est Soli, idest Osiridi sacer, quem
 Indorum pictores Solis quadrigis iungebant; ut hinc
 detur intelligi cur in Gallieni nummo huiusmodi ani-
 mal inscriptum sit A POLLINI AVG. & quidem Ap-
 puleius Stolam Olympiacam Sacratorum describens
 ait: hinc Dracones Indici, inde Gryphes Hyper-
 borei, quos in speciem pinnatæ alitis generat Mun-
 dus alter. hic tamen auritus non est, ut delineant
 Plinius, & Denarius Papiæ Gentis. accedit au-

*lib. 10. de de
 hist. an. c. 17.
 lib. 16. c. 5.*

*In avrysti-
 λαρύη
 lib. 8. Hie-
 rogl.*

In Auibus.

*Philostr. lib.
 3. de vita A-
 pollon. Pœ-
 ta etiam, uti
 Sidonius pa-
 negr. in An-
 themium ut
 in Burgo Pō-
 tij Leontij.*

lib. 10. ca. 49.

MENSÆ ISIACÆ

lib. 4. cap. 26. *sem magis ad Ctesia narrationem, qui apud Aelianum scripsit Aquilino ore esse, & capite. hac omnia cum hesitatione dicta sunt. quid enim prohibes Monstrum hoc in numero Sphingum reponi?*

Lib. 2. 11. D. Greg. iuect. Diodorus Sic. lib. 1. *Isin cornibus exornabant Aegyptij, ut Herodotus, & Nonnus præter ceteros, testantur. an propter aspectum recentis Lunæ, qua ratione signum Lunæ cornutum apud Eleos videtur extitisse? an respectu Bouis, qui ipsi mactabatur? an quia fruges inuenisset, & sine Bobus vix aut difficile constaret Agrorum cultura? an vero quod Inachi filia esset, quem Taurinis cornibus instructum, ut fluuiorum pletrosque, coluerit antiquitas? qualem Acheloum effingebant Acarnanes.*

De prep. Eu. lib. 1. ca. vlt. lib. 1. part. 2. cap. 2. *An quod id esset Regium insigne ut de Astarte sua produnt Phœnicum Theologi apud Eusebium? quod & apud Aegyptios Reges, referente Diodoro usu receptum est. quo spectant cornua enata in capite Genucio Cipo Prætori, & omen de Tauro cornibus suspenso, Antonino Pio factum antequam imperaret. neque ineptum erit arbitrari allusum ad Galearum, quam e Bouis capite fabrefactam Isidis capiti Mercurius imposuit, vel postremo eos Moysen san-*

Exod. 34.

Sanctissimum virum emulari voluisse, qui a congressu Domini DEI Exercituum faciem cornuam referebat. fuit enim semper Diabolus diuinorum operum usque ad imposturam emulator, ut olim Sanctissimus vir IUSTINVS Martyr, & nostro seculo CAESAR BARONIVS Card. cui Christiana res æternum debet, luculentissime probauerunt. neque enim abhorruit Aegyptus a Iudæorum institutis, inde namque videtur effluxisse, & circumcisio, & ouium arborumque Circumlitio, quam ab Hebræis Agni sanguine postes illinentibus arripuerunt. Stellam, qua Isidis cornua distinguuntur ^{ἑὸν} Aegyptij, ^{Ἀστὴρ} Græci nuncupauerunt ut docet Horapollon. Latini Luciferum & Vesperum, alij aliter. Plinius. iam magnitudine extra cuncta alia sidera est: claritatis quidem tantæ, ut unius huius stelle radijs umbra reddantur. itaque, & in magno nominum ambitu est. alij enim Iunonis, alij Isidis, alij Matris Deum appellauerunt. Hyginus maximam vocat, ut non ab re talem in Tabula toties conspiciamus. reliquæ sunt huius primæ Regionis postremæ tres imagines, quarum prior, Osiridis nimirum, leua manu Modiolum exhibet præclarum illi Sarapidis Tutulum, de quo paulo supra verba fecimus, quemque præ oculis habuisse videtur Lucianus; illi hominum Deumque conuiciator, quando scripsit ^{ἑὸν} Aegyptiorum quibusdam Deum esse. penultimi signi in signe gesta men sunt Osiridis testes (quod nemo non rideat) oculati. licet enim oculus hic non ita exacte appareat,

In colloquio cum Triphone.

Annal. to. 1. qbus adde Ananiam de Nat. Deo. lib. 2. & Vairum de Fascinoli. 2. cap. 1. Herod. li. 2. Epiph. adu. hæ. lib. 1. lib. 1. cap. 3. lib. 2. cap. 5.

In poet. Astronom.

De sacrificijs.

MENSÆ ISIAE

in Gemma tamen, quam Molochien vocant apud
NIC. FABRICIVM liquido conspicitur.

lib. 1. Satur.
cap. 21.

Euf. ex Dio-
doro, lib. 1.
præp. Eu. c. 6

lib. 1. cap. 2.

Plutarchus.
lib. 5. adu.
Gent.

Herod. lib. 2.
Ad 1. Inue-
stiū. Naziāz.
lib. 5.

In orat. Gre-
gor. in fan-
cta Lumina.
in Poet. astr.

Theodoret.
ser. 8. Clem.

Alex. in ptr.
Theodoret.

serm. 1. & 3.
Plut. Suid.

in enūds

Athen. li. 24.
Arnob. lib. 5.

adu. gent.
Diodor. Sic.

lib. 1. par. 2.
c. 4. Petron.

Arbit.

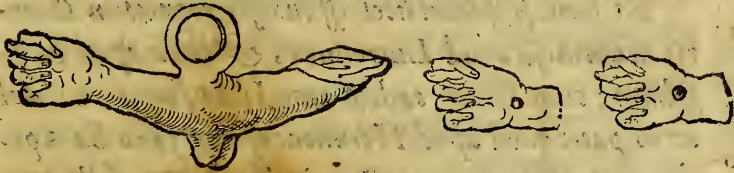
Ut minus mirum sit quod scripsit Macrobius ;
Aegyptios ut Osirin, qui Diodoro, Plutarcho, &
Eusebio multi oculum significat, exprimerent spe-
ciem oculi delineasse. testes vero sacrauit Isis, quæ
cum Osiridis a fratre Typhone interempti reliquias
anxie conquireret, eiusdem pudendorum imaginem
dmino cultu honestavit ut inquit Diodorus. alij tra-
dunt Pamylen quandam hoc instituisse, & Pa-
mylia festa appellasse. hinc, veluti e perenni super-
stitionum fonte, manarunt apud Græcos Dionysia
Ithyphallica non sacra sed scelera, quibus, inquit Ar-
nobius, in Liberi honorem Patris Ithyphallos subri-
git Græcia, & simulacris virilium fascinorum terri-
toria cuncta florescunt. erant autem ficulnei, quia
ficus inuentor Bacchus, seu coriacei e collo pendentis,
ut narrant Herodorus, & Nonnus. aureus enim
ille CXX. cubitorum, cuius meminit Athenæus ex-
tra ordinem fuit. Turpium initiorum originem cum
insectatione referunt præter Arnobium, & Nonnum,
Nicetas, & Hyginus. hinc Phallagogia; Phallo-
phoria, Ithypalli, & Phallophori. hinc Veneris
Cypriæ abstruse ille initiationes, quarum participes

pro

pro stipe collata phallis donabantur. hinc Satyrorum, Faunorum, Silvanorum ^{αἰκιδίου} neque aliunde effluerunt propudiosa illa Priapi secreta, quae traducere nefas fuit. hinc Mercurij fascinus a Cyllenij cultus Atheniensium religione sacer. hinc Neurospasta apud Lucianum, & remedium, praebiaue in collo pueris res turpicula, Fascinus videlicet, quem infantium custodem appellat Plinius. huius amuleti speciem ex aere, lapide lazuli, corallio, & chrystallo hic damus in gratiam eruditi lectoris.

Pausan.
Aeliacor.
post.
Herod. lib. 2
& Lucian.
de Syria.
Dea.
Var. lib 6.
de L. L.
lib. 28. cap. 4.

Claudit agmen Isis cum Sacro Sceptro, cuius ^{αἰκιδίου} est loti flos solis amator perinde ac mariti Isis. quem florem non modo Aegyptij, sed & Basilidiani magnificerunt, in quorum portentosis amuletis cernitur cum insidente Sigalione. Inter mediae regionis primas obtinent bina Isidis simulachra cum subligaculo, cetera in vestia, pensili, & prominente mamma, quod factum videtur eo quia Isis ^{τιβί & πανδεχίς} ex Platone apud Plutarchum credere tur. imo Macrobius scribit continuatis uberibus Dea (Telluris an Isidis intelligas parum refert) corpus omne denseri. & audio extare huiusmodi signa Ro-

Plin. lib. 13.
c. 17. & 18.

Hec Deo velle in Auctario dabitur.

De Iside, & Osiride.
lib. I. cap. 20.

MENSÆ ISIAE

*me, quæ ego Isidis esse existimo, cistam secretorum
capacem capite gestantis. iuuat vetus numisma Ha-
driani Imp. in quo Isis puellum Orum vberibus exer-
tis admouet.*

*Et hinc suspicari licet effluxisse cognomen Cere-
ris mammosæ apud Lucretium, & almæ apud Vir-
gilium: cum Ceres eadem cum Iside fuerit, ut vel
ex eo patet quod apud Hermionenses in fano Sarapi-
dis, & Isidis arcana Cereris stata, & sollemnia
erant. ex hac indiscreta numinum ratione ^{Aptius}
quoque ^{Ephesiorum} multimammia in eorundem nummis
conspicitur. Minucius Felix. & Ephesia mammis
multis, & vberibus exstructa. Ceres enim, & Luna
(seu Dianam mauius) eadem sunt ex sententia ma-
ximi Poetarum.*

— vos o clarissima Mundi

Lumina, labentem Cœlo quæ ducitis an-
num.

Liber, & alma Ceres —

*Non indocti apud vos viri (inquit Arnobius)
neque quod induxerit libido garrientes, Dianam, Ce-
rerem, Lunam caput esse unius Dei triviali germa-
nitate*

lib. 4.

Pausan. Co-
sinthiac.

Octauio.

lib. i. Georg.

lib. 3. aduer.
Gent.

nitare pronunciant . in hac heresi fuit Marcianus Ca-
pella , qui in Luna globo sinistra Niliaca , Eleusi-
niam Lampada , arcus Dictynnae , Tympana Cy-
beles collocavit . Superstat Apis imago Tauri Ce-
lestis , Luna & Isidi sacer , & ideo in comitatu Isi-
dis recensetur ab Ouidio & Appuleio . ut autem ip-
si augustiores natales affingerent ex vacca fulgure af-
flata conceptum fabulabantur ; festo etiam septem-
dierum instituto , quo manente Crocodili ingenitam
feritatem exuebant . & numerus septenarius huic
genti sacer fuisse videtur in festis diebus . Iuuenalis
enim ita de Aegyptiorum peruigilijs .

Peruigilique thoro , quem nocte ac luce
iacentem

Septimus interdum sol inuenit ———

Si causam queras , religioni aptissimus visus est
magni etiam Pythagorae instituto , ab Aegyptijs for-
san Sacerdotibus , ut alia multa in ea secta , proma-
nante . compertum Apin Memphin deducebant :
ideo Lucianus & Clemens Alexandrinus a Mem-
phytanis cultum Apidem testantur . Memphi præ-
terea initiabatur . Solinus ; quem repertum centum
Antistites Memphin prosequuntur , ut incipiat sa-
cris ibi initiatus sacer fieri . eadem habet Marcel-
linus , qui addit in Thalamum induci solitum . qui
eum consecrabat de more rituque priscae religionis
diadema gestabat : & Memphi Reges Aegyptij
primum sacris initiabantur , & in Regni solio col-
locabantur . excipiebantur autem Apis hilaritate sum-

lib. 2. de
Nupt.

Lucianus de
Astrol.
Theodoret.
ferm. 3. Ae-
lian. lib. 11.
de histor. an.
c. 11. Luctat.
Placid. III.
Theb. Ouid.
9 Met. & 2.
Amor. Ap-
pul. 11. Met.
Pomp. Melz
lib. 1. cap. 5.
Plin. lib. 7.
cap. 46. Soli-
nus cap. 35.
Ammian.
Marcellin.
li. 22. Sat. 15.

Appuleius
lib. 11.

Diodor. li. 1.
par. 2. cap. 4.
De sacrifici-
cijs.
In Protrept.
Sidonius ad
Magnum
Fel. Cos.
Non Apin
Mareoticum
sonabo .
Ad Memphi-
tica sinistra cõ
citari .
Suet. Tit.
Commenta-
tor Germa-
nici Caf.

Lib. 3.
lib. 11. c. 10.

in Hadriano.

Plin. Solin.
Aelian.
in Deor. cō-
cilio.
lib. 8. cap. 46
Herod. lib. 2

Plinius, &
Solin.

Plutarchus.
Paus. Aëtic.

Tibul. lib. 1.
El. 7.

Lucian. de
sacrif. & de
Syr. Dea.

lib. 9. Met.

in concil.
Deor.
lib. 3.

lib. 17.

ma, ut referunt Herodotus, & Aelianus, quando-
que turbis popularibus: apud quos deberet locari
(inquit Spartianus) omnibus studiose certantibus
eiusdem afflatu, si credere dignum est, concitati pue-
rorum greges futura præcinebant, quos *περσικῆς* vide-
tur appellare Lucianus. Delubra eidē gemina; seu
Thalamos adsignat Plinius, Aulā Herodotus Psam-
mitichi opus, in qua vice columnarū stabant colossi
duodenum cubitorum. vide Strabonem lib. 17. ubi
Memphin, & Apidis Templum enarrat. eun-
dem statō die, ultra quem vivere fas non erat, a-
quis mergebant, idque ex auctoritate librorum mysti-
corum, ut ait Ammianus. Memphi sepeliebant:
& peracta sepultura tum demum Sacerdotibus in
Sarapidis Templum ingredi licebat. demersum se-
rio ipsi ridendi lugebant. in luctu Casariem attonde-
bant. alterius repertu cessabat luctus. ceterum
quod ad nos attinet Apidis notæ inuestiganda sunt,
in quibus describendis auctores ita variant, ut re-
cte cecinerit Ovidius.

— variisque coloribus Apis

Nec male Lucianus variegatum, seu discolo-
rem appellavit. Herodotus namque has Api ad-
scribit notas; ut sit toto corpore niger, ut in fronte
candorem quadratum, in tergo effigiem Aquilæ, in
lingua Cantharum, duplices in cauda pilos habeat.
Strabo nigrorē corporis albedine quadam in fronte,
& alibi interstinctum in litteras retulit. Plinius in
dextro latere candicantem maculam, & nodum

Can-

Cantharum siue *scarabeum* sub lingua assignat. *Solinus* notæ alba maculam tribuit. *Pompon. Mela* nigrum, & cauda linguaque dissimilem aliorum refert. *Ammianus Marcellinus*, & *Aelianus* corniculantis *Lunæ* congenitam speciem notant. a quibus omnibus abit ut plurimum *Apis* in *Tabula* expressus. dicendum ergo aut non fuisse *Notas* easdem perpetuo, quod nemo sanus negabit. qui enim poterant ea ludentis *Naturæ* stigmata, nulla intercedente cognatione seminis, eadem ad unguem prodire semper? ex interuallo temporum presertim. quod enim scribit *Plinius* non unquam diu queri, improbatur testimonio *Herodoti*, *Spartiani*, & *Marcellini*, & ex eo præterea quod *Darius* commentus est, ut a se deficientium *Aegyptiorum* gratiam iniret, præmio videlicet talentorum centum ei proposito, qui *Apin* adduxisset. aut dicemus cum *Aeliano* minime *Aegyptiis* probatam fuisse narrationem *Herodoti*, & aliorum: ipsi enim multo plures *Notas*, easque diuersas recensebant. quare consulto videntur fecisse *Pomponius Mela*, & *Ammianus*; quorum alter *Apin* certis maculis insignè alter diuersis genitalium notarum figuris expressum appellat. conueniunt tamen omnes, *Herodoto* excepto, in *Lunæ* recentis notam dextro lateri ingentiam, quam & in mensa agnoscimus, & in aereo nummo *Hadriani Imp.* se vidisse alij testati sunt. animaduertit autem *Achilles Staius*, quod ad rem nostram facit. *Niloticis bobus cornua temporibus*

Polian. Strateg. lib. 7.

Sebastian. Eriusius de Nomism. Lib. 2.

alte

MENSÆ ISIACÆ

alte consurgentiâ ita curuari, ut summæ illorum partes coire videantur, & plena Luna ambitum exprimere. notavit autem Lactantius Firmianus Hebræos olim ad profanos Aegyptiorum ritus conuersos Apin coluisse; quando nimirum longioris moræ, quàm Moyses cum DEO fecerat impatientes, vitulum conflatilem cultus causa erexerunt. huius farinae fuerunt vituli aurei, quos Ieroboan in Bethel, & Dan constituit. consuevit enim populus ille durae cervicis abominationes vicinorum in DEI uiuentis contumeliâ impendio colere. ideo adsciti atque accersiti ab exteris nationibus Reemphaam Chaldaorum, Sidoniorum Baal, & Astaroth, Phœnicum Dagon, Moabitarum, & Ammonitarum Camos, & Moloch siue Melchon. ex eadem schola prodierunt Aruspices, Effeminati, Galli, Fanatici, Coniectores, Excelsa, Luci, & reliqua Gentium nugamenta. neque vicinos tantum Hebræos, sed & longe distitos Cocinenses, & Malabares videtur inuasisse mala hæc lues Deos sibi ex armentis Boves seligendi; nisi fallunt rerum Indicarum scriptores frequentes, & fidei non improbare. adstant Apidi sacerdotes, Prophetae uidelicet, siue scribae; mento etiam raso ut eos perstringit Lucianus, sacras eiusdem Notas velut peruestigaturi. Neque vero Isidorianum, sed & Osiridi, Oro, & Apollini sacer fuit Apis Diodoro, Plutarcho, Macrobio, & Aeliano asserentibus. Eusebius etiam ex Porphyrio ingredinem & Cantharum ad Solem trahit, apposite singuli. te-

Statu

lib. 4 cap. 10

Exod. c. 32.

3. Reg. c. 12.

Act. Apost.
c. 7. 3. Reg.
ca. 11. & 17.
Iudic. ca. 10.
4. Reg. c. 23.
& 21. lib. 4.
c. 18. & 19.

Rer. indicar.
Auct. Ram
nufio edit.
to. 1.
De sacrific.
& in Philo-
pseude.
lib. 1. c. 2. de
Iside, & Ofi-
ride lib. 1. Sa-
turn cap. 21.
li. 1. de hist.
an. c. 10. li. 7.
de præp. Eu.
cap. 3.

statuatur si quidem Appuleius connexam imo vero unicam rationem numinis, religionisque (in Iside, & Osiride) esse. De Iside, cuius prope cernimus cornigerum simulachrum, nihil habeo quod dicam eximium aliquantisper aut singulare. nisi forte ad rem putet aliquis pertinere capillitium satis prolixum, & excultum, quod Memphitæ ostentare solebant a quo & frutici lapidescenti nigro, & Corallium imitato nomen inditum: quod forsitan Isis ea licentia, qua cetera, Absinthio congenitum in superiori segmento manu præfert. hosce comæ honores æmulata Berenice longe meliori inuento cesariem celo inferri passa est, quam Callimachus, & Catullus insignes Poetæ carmine magis, quam radio Conon illustrarunt.

Lucian. aduers. indoctum. Plin. lib. 13. cap. ult.

Auis illa muliebri facie vel erit Siren, qualem delineant nummi veteres Valeriæ Gentis apte ad Ouidij Metamorphosin lib. 5.

Apud F. Verinum.

— vobis Acheloides vnde

Pluma pedelque Auium, cum Virginis orageratis?

Sirenes autem Proserpine comites fuerunt, quam cum Iside eandem monstrare, Plutarcho præsertim asserente, quispiam non magno negotio possit. intercessit præterea inter Isidem, & Sirenes cognatio aliqua, cum narret Apollodorus ex Acheloo, & Melpomene Mnemosynes filia Sirenes natas: at Hermopoli Musarum princeps (Calliopen intelligo) Isidis & Iustitiæ nomine censebatur. vel si negemus esse muliebrem faciem, & virilem asseramus ut capitis

lib. 1. Biblioth.

Plutarchus

ornatus

MENSÆ ISIACÆ

ornatus subindicat, quem frustra alibi quam in virili Icone quaesieris, dicemus esse Osiridis symbolum, ex Accipitre de quo infra ad satietaſe dicemus, & Osiridis vultu conflatum. cuius & Isis, Solisue, & Lunæ coniunctionem seu relationem, quam è Natura fontibus haustam nemo veterum non agnovit indicat imago sedens, cui appositum est Ibis caput, peculiari & insigni (ut dicemus) unius Isis nota. Crocodili præterea gemini throno subiacent, animantes apprime solares, quos Iamblichus propter hexagonarium numerum cum sole convenire scribit. tradit enim Aristoteles parere eos ova sexagena, quæ per totidem dies foueant, ultra quem numerum annorum maxime vivaces minime progrediuntur. comprobaret Iamblichi dictum nonnihil Achilles Staius, qui prodidit Crocodili dentes si ad numerum redigantur anni dies equare; at ipsemet mendacium veritatis testimonij auctoritatem verbo eleauit. plura in hanc sententiam Aelianus lib. 10. est autem hic numerus Astrologis prima mensura, quem ^{τὸν ἑξήκοντα} Græci, nos perfectum vocamus inquit Censorinus. neque alia ratione factum putarim, quod apud Eusebium legitur, Solis imaginem Aegyptios in Navi collocasse, quam Crocodilus gestaret. quod Navigium Marcianus Capella, cui nos non omnino malam medicinam fecimus, ita describit: cui Nauta septem germani tamen, sui que consimiles præsidebant. in proa Felis forma depicta, Leonis in Arbore, Crocodili in extremo videbatur. Felis nomine Aelurum intellege, &

omnia

De myster.
Aegypt.

lib. 5. de hist.
au.

Plutarchus.

lib. 4. in si.

Plutarchus.

De die Nata

li cap. 11.

De præp. Eu.

lib. 3. c. 3.

lib. 2. de

Nupt. Phil.

omnia in unguem quadrabunt. Crocodili scalptura Oriens, & Occidens Circi Solaris Meta exprimebantur, ut retulit Horapollo. eorundem antiquiores diuinatione pollere Aegyptij arbitrabantur, cum de consulentium manu cibos caperent, vel aspernarentur, ut de Api narrat Plinius. Crocodilorum cultores fuerunt Ombita, Coptita, & Arsinoita; Thebani, & Mærios Stagni accolæ. quin & Vibi nomen a Crocodilis inditum: ipsis diuini honores adtributi, ut asseruit præter quam plures nobilis Geographus, qui huius præposterii cultus spectator fuit. Tentyritæ e contra, & qui circa Elephantinam erant interficiebant. Iuuenalis.

lib. 1.
Aelian. li. 8.
cap. 4.

Aelian. li. 10.
de histo. an.
cap. 22. 25.
Herodotus,
lib. 2.

Straboli. 17.

Sat. 15.

Inter finitimos vet^o est atq; antiqua similtas,
Immortale odium & nunquam sanabile
vulnus.

Ardet adhuc Ombos, & Tentyra. summus
vtrinq;

Inde furor vulgo, quod numina vicinorū
Odit vterque locus, cum solos credat ha-
bendos

Esse Deos quos ipse colit ———

Omnia ad historiae fidem. Iosephus enim grauis in primis auctor Apionem refellens obijcit, Aegyptios inter semet religionis ergo præliari. inualuerat enim prauus hic mos in vniuersa Aegypto politico quodam Regum consilio, ne scilicet populi paria sentientes facile contra ipsos conspirarent. quæ fraus vniuersam ad quosdam nostris magno Christianæ Rei-

lib. 2.

Diodor. Sic.
lib. 1. par. 2.
cap. 4.

puberula non peruenisset sed eaque cum malum inimo
 consilium, ut vetus est dictum, consultori pessimum
 pleraque alia harum subbarunt causas ne pigeat
 de re apud Plutarchum, qui partem grauius bellum sub
 tempestate constitutum ex huiusmodi cultus dispari
 tate inter Cynopolitarum & Oxyrynchitas & Ombitas
 liberos suos a Crocoditis rapere (dinebras) misisse
 gaudebant. Sed non ita usam Cleomeni homini Alex
 andrino, qui huiusmodi inopias in pharaonum nau
 dinatione conuertit. Temyria & Apollonopolita
 egregie, qui noxias bestias oderant, interficiebant
 causam querit. Typhonem & Inidis illam interfecto
 rem Deorum omnium hostem in Crocodilum conuer
 sum esse existimabant. Typhonem hunc, ne indi
 ctum abite patiantur arbitrabantur. Aegyptij vim
 quandam malam, & tyrannicam esse, a quo, ut
 verba dicam, in comoda omnia fluerent. Hac
 ipsis Typhon, Seth, Bebon, & Smy appellabatur.
 oba Typhonis ferrant. Typhonem ipsum ruficolo
 ris fuisse dicebant. hunc Manilius proprijs vi
 detur coloribus depinxisse.

Scilicet in Piscein felse Cytherea nouauit.
 Cum Babyloniacas submersa profugit in
 Anguipedem alatos unguet Typhona fe
 rentem.
 Ab hac radice pullularunt Magorum somnia de
 Oramaza, & Arimania, Manicheorum com
 mentia, Incantatorum praestigia, & Onosticorum, &

Marcio.

Plutarcho
 adiungentis
 Apollo Ab
 bas. Apud
 Pallad. in
 Laull. lib. 1. 18
 Aelian. li. 10
 cap. 22. Ma
 xim. Ty. di
 fer. 35.
 Arist. de Re
 Famil. lib. 2.
 Aelian. li. 10
 cap. 22.
 Plutarchus.

lib. 4.
 Plutarchus,
 quem omni
 no vide, &
 Agath. lib. 2.
 hist. Raba
 nus Maur.
 de institut.
 cleric. lib. 2.
 Per. Sic. Sul
 pic. Seuer.
 hist. fac. ex
 tremo lib. 21
 Isidorus de
 vir. Illustr.
 & lib. 5.
 Etym. ca. 5.
 Theod. hae
 ret fabul. li. 1
 Dionadur
 errores lo
 han. Hiero
 sol.

Et Mucio ista uera delicia, qui duo Principia asse-
 rudunt in inter Ibin, et Crocodilum, ut in semi-
 tam redeamus ea intercedit ^{aut ad ea} ut solo Ibiti
 pernam contactu (si Aeliano credimus). Croco-
 dilus statarius fiat. Osindi ante ambulonis Isidisti
 patoris operam prestat. Quis ut arbitramur de quod
 inferius agemus peritas Structores imitari, qui in
 paupere domo ita conuiuium institunt, ut Cene da-
 put plerumque in extremos missus reijciant et sicut
 solia facta Tabula meditulliam obtinet, tum uer seret
 contectum et feriem sibi uendicant, aruat ipse uer
 ricq; Numidica guttata, in caput seuens expansi ualis
 quali posui cernitur et in antiquo eteo sigillo quod
 sensum in A V G U S T I N O dabitur, et sano Rausa-
 uias datur nos, apud Tithorenses. Meleagride uia
 Isidi ferit et Aegyptio riuo, aut in positis cesticibus
 et quo surgunt bina Persea folia, et cornua illa satis
 decantata inter que bicoris, Scarabeno, quem T. du-
 rum et Histoteles, Dacanum uocant Nigidius, L. du-
 ur sacrum ut, notat Herapollo quod ut et Porpho-
 rino animaduertit in partu fouendo K I I I. et
 X X. dierum periodam. Lumarum obseruet. Scara-
 bai caractere Aegyptiorum bellatores signabant ea
 ratione, quod cum feminino genera hoc insectum ca-
 reat, uirum utique solas deceat bella tractare. ad-
 dit Plinius ab Aegyptiorum plerisque inter numina
 colat, quos et gemma et lapidum eosdem laborabant,
 in eum uidelicet usum, ut sola in aietas gestarent
 cuiusmodi et Sarda uidi apud amicum meum. E. du-
 . . . . .

lib. 10. de hi-
stor. an. c. 30

...
...

...
...

In Phocicis
...

...

lib. 5. de hi-
stor. an. c. 30
Plin. lib. 11.
cap. 28. An.
lib. 4. de ab-
stin.

Plutarch. &
Aelian. lib.
10. cap. 16.
...
...

lib. 30. c. 11.

MENSÆ ISIAE

DVM BRVTZIVM insignium rerum acerrimum con-
 quisitorem . Isis ipsa plumatili veste induta est e
 Numidica pennis confecta , familiari ut videtur ,
 & pene domestico integumento , quod forsasse gut-
 tarum specie Osiridis etymon referret . Ferculi ba-
 sen ornant Hieracosphynx , & Canopus , de quibus
 sermo erit inferius . Sceptra baculove , quos &
 a lateribus & in basi conspiciamus Artapani testi-
 monium insigniuit . is enim apud Eusebium re-
 fert , cum Tellus a Moyse baculo icta Muscas ,
 Ranas , Locustas , & alia huiusmodi fastidia pro-
 uulisset , consueuisse Aegyptios in templo Isidis , quæ
 Terra foret , Baculum cultus , & memoria gratia
 collocare . hæc apud Pierium pessime descripta sunt ,
 ab ijs forsan , qui Autographa non capiebant . Oro
 stanti , è regione est fœmina , de cuius nomine mihi
 non liquet . scio quidem Aegyptijs cultas esse Ne-
 phyn , quam Finem , Venerem , & Victoriã
 esse censebant ; Tithrambo seu Hecatem , Thermu-
 tiden , & Eumenuin Canopi uxorem ; Themidem ,
 Vestam , & Gratiã , at hæc omnia nihil ad Bac-
 chum ut in Adagio est . ad Osiridem veniamus ,
 cuius scabello insculpius Leo est , apponi solius sub
 Ori Throno ut Horapollo testatus est , cuius aucto-
 ritas apud me magna perucit aliquando ut crederem ;
 Icones omnes , quæ Upupam præferunt in virga sa-
 cra (ut ipsi appellabant) Ori esse , quem necis pater-
 næ vindicem fuisse scribunt omnes . hæc mihi sup-
 primere non libuit , quæ fortasse amatorem inue-
 niunt .

108.
 109.

lib. 9. præp.
 E. cap. 4.

lib. 14. Hic-
 rogl.

Plutarchus .

Epiph. lib. 3.
 adu. hæc. &
 in Ancor. He
 rodot. lib. 2.

lib. I. c. 71.

nient. pulcrum enim duxi semper veritatem, etiam
 per existimationis dispendia conquirere. ut cumque
 hæc se habeant non hallucinabitur, qui Solem, Orum,
 & Osiridem in unum redegerit, & Osiridi Leo-
 nem assignarit. ignita namque nature animal calo-
 ris, & ignis auctori conuenire arbitrabantur. &
 Solem retulit Porphyrius a quibusdam Lacertum,
 Leonem, Draconem, Accipitrem appellari. ad hæc
 Leonis signum in Zodiaco Aegyptij domicilium Solis
 appellauerunt. & ideo Cræsus Delphos inter alia
 Anathemata Leonem aureum misit. Segmenti hu-
 ius extremum obtinent signa Isidis cum Sacro capitis
 ornatu; Spicis nimirum vulturinisque pennis. de
 Spicis præter Ouidium, & Appuleium, insignis
 est Tertulliani locus in lib. de corona mil. ita scri-
 bentis, si & Leonis Aegyptij scripta euoluas, prima
 Isis repertas spicas capite circumtulit. de Pennis Ae-
 lianus, qui easdem in Aegypto vestibulorum fasti-
 gij ornamento esse testatus est. pone Isidem hinc Ra-
 na, illhinc Cynocephalus, nisi quis Cercopithecum es-
 se malit. at Cynocephalum stantem, manusque in
 cælum tollentem *βασιλειον τε ἐπι τῆς σφραγίδος ἐχοντα* fuisse
 Lunæ exoriētis symbolum retulit Horapollo. *Βασιλειον*
 Grammatici Regiam interpretantur. ego cum vul-
 gata Horapollinis versione Regium insigne, seu Dia-
 dema lubens retineo; fauente præsertim Pictura,
 quam præ oculis habemus. & quidem Regium ca-
 pitis insigne (sive Reges priscos intellexerit Horapol-
 lo, sive Imperatores quorum æuo vixisse creditur)

lib. 4. de ab-
stin.Macrob. lib.
I. Satur.
Herod. lib. I.

lib. 9. Metæ.

lib. 10. c. 23.

lib. 1. c. 15.

Suidas.

circu-

lib. 6. c. 37.

circuli imitabatur. *frum. et haec Aelianus, qui Augustum*
dicunt Picturam in diadematisibus Aegyptiorum Regum
usavit, quam in Trabea vidari nemo opinor
negabit, nisi cui haec minus placeat. et dicit quid
mibi de imperatore venerim memem. consuevit da-
da la antiquitates res hominum opinione religiosas. et
augustus quibusdam veluti Martis insignire, per quas
ipsis aliqua dignitas accederet. inter has maxime re-
bilis fuit orbis quidam capiti aliquando circumscriptus,
Venerationis index et Maiestatis, quo hu-
manam excederet. huic ego Imperatoribus, quos
Veneres supra fastidium mortalitatis elatos suspicie-
bant, Provinciae Orbis Romani, Urbibus primariis,
Animalibus etiam Deorum circumpositum perant,
et quod ad Augustus pertinet, extant numismata
terra Antonini Pij, et Constantij illius, qui Arria-
no fauente Catholicam Ecclesiam persequutus.

de ob. A. di. nifi

di. doct. M. Machob. di. I. s. an. H. Herod. di. s. di. bo. H.

di. M. e. di.

di. 10. c. di.

Et Ravennae in Aede D. Vitalis, manent ad-
huc antiquissima ex opere iussu Justiniani, et con-
jugis imagines, quarum copia noster hic circulus

Edidit Hieronymus Rubens in Appendice Historiae Ravennae.

circulus

ambis

antib; Provinciar; & Urbes videmus in libro, cui
 Tabula Funeraria, quam debemus MARCO VELA
 SERIO. Et Viro, cuius beneficio factum est, ut no-
 bile illud Antiquitatis monumentum in lucem prodiret.
 Pannoniam postremo in exornatum gestat Aet-
 ernitas in antiquo nummo Faustina Augustae.

Hunc Orbem Aegypti in summo capite simula-
 chrorum suorum locabant. quod & hic & alibi li-
 cet animaduertere, ab illis Romanos sumpsisse licet
 suspicari. & variab; habita decoris ratione, quod ca-
 piti, cui diuinam quid in esse parabant, eo sua coro-
 na aptare tur. qui tamen ornatus insequentiam Prin-
 cipum moderatione, & ractio omnium consensu
 D E O, & Sanctis eius, ut alia pleraque in totum
 cessit, & antiquum Diadematis nomen in hodie-
 num diem retinuit. at Cynocephalus, a quo digressi
 sumus, Diademati Lunae speciem annexam habet,
 cum qua ut Iamblicus tradit, communes habet phy-
 sicas rationes, quæ sunt, eadem exoriente letari, de-
 ficiente mœrere. Cynocephalos in numero simularum
 ponunt Aristoteles, Plinius, & Solinus, ut mi-

lib. 1. de his.
 an. cap. 10.
 Hec & ho-
 die per hoc
 cur. ut pro-
 dit oculis
 enstatis pe-
 ens Bellon.
 lib. 2. obser-
 cap. 22.
 lib. 17.
 lib. 10. c. 26.
 lib. 1. de var.
 lib. 1.
 Placatus
 & Euseb.
 Horapoll.
 lib. 1. c. 27.
 Idem lib. 2.
 cap. 101.
 De myster.
 Aegypt. q. 2.
 lib. 2. de his.
 an. lib. 8. c. 27. 4.
 cap. 30.

nus mira videantur quæ de eorundem docilitate prædicat Aelianus, Ptolemæis videlicet regnantibus, literas pingere, saltare, tibias inflare, Stipem pro his colligere, & in marsupium conijcere doctos fuisse. hos Hermopolita in numinum loco habuerunt si Straboni credimus. Cynoprosopos videtur appellare idem Aelianus, quibus manus cum robustis unguibus, caput & dentes caninos, pectus hirsutum, & pedum celeritatem tribuit. de Rana, quæ Perseæ poma insidet vix habeo quid dicam. ut enim Aelianum missum faciam, qui Ranarum Aegyptiarum vasfritens commendat, conijcere possumus hoc animal veluti fœtum Nili, quem Sacerdotum sapientiores Osirin vocabant, in aliqua veneratione fuisse. hinc autem in sacris scalpruris Embryonis nota fuit, ut quæ esset Telluris ac si dicas Isidis filia, quam Nilus altricibus aquis fœcundat. his accedat oculorum acies, qua ita pollet, ut eiusdem aciei fuerit symbolum peculiare: ut ex hoc capite Osiridi, & Oro per belle congruere queat.

Supra ea, quæ diximus simulachra stat in proprio veluti conscripto Apidi aduersus Taurus alter & ipse sacer: Onuphis videlicet, qui & Menuphis Suidæ (nisi hoc nomen utrobique corruptum sit) Bacisue, seu Mneuis. totidem enim apud Aegyptios (quod ego sciam) culti sunt. Onuphis niger fuit magnitudinis admirandæ, & herbam Medicam depascebatur. Bacis Hermunthi colebatur Soli sacer, nam, & per singulas horas mutare colores affirmatur, inquit Macrobius,

lib. 1. de hist.
an. cap. 10.

Hæc & hodie perdocetur, ut prodicit oculatus testis Petrus Bellon. lib. 2. obser. cap. 52.
lib. 17.
lib. 10. c. 26.

lib. 1. de var. histor.

Plutarchus, & Euseb.

Horapollo, lib. 1. c. 25.

Idem lib. 2. cap. 101.

Aelian. 1. 12. cap. 11.

Macrob. li. 1. Sat. cap. 21.

Macrobius,

Macrobius, & hirsutus setis dicitur in aduersum nascentibus cōtra naturā omniū animalium. Mneuis itē Soli sacer Heliopoli colebatur, niger & nonnullorū sententia Apidis pater, quē maximis testibus, niger rimū, & aduersis pilis insignem fuisse scribit Eusebius; quē Netiron vel Neuton uidetur appellare Macrobius inter hos disceptatorem agere non lubet. Unum docuisse satis erit in Archetypo nigri coloris esse bouem hunc, quem si quis unicum re, nomine triplicem esse dixerit non inepte dixerit.

Restat nobis explicandum Mensæ infimum spatium, quo peracto limbum percurreremus cum aliqua spe si non Palmæ, at plausuum tamen, & adclamationum. occurrit autē Isis, cuius capiti insidet calathus cum manubrio, Osiridi communis; ut amborum vis frugifera, & capacitas omnia in sublime trahentium declararetur. De Aspide, Stellaque superius. hic satis erit admonuisse Aspidem repetitæ iuuentæ beneficio, & incessus facilitate, sideri comparatam fuisse. quod adeo verum est, ut notarit Clemens Alexandrinus, Astra propter obliquam conuersionem corporibus serpentum assimilata fuisse. Interpretationem proximæ Iconis cogitavi sepe sapius an attingere expediret, tantam inquirenti difficultatem obtrudere visa est, & denique consultius visum fuit dicere aliquid, ut questionis ambagibus expositis, doctiores ad hæc disquirenda promocarem. qua in re Lectorem monitum volo, me coniecturis,

Aelian. li. 11. cap. 11. Diodor. lib. 1. par. 2. c. 4. Euseb. lib. 2. pp. Eu. c. 1. Plutarchus, & Ammian. Marcellin. lib. 22. qui videtur hæc ignorasse cum scribat super eo nihil dici memorabile lib. 2. de præp. Eu. c. 3

Macrobi. li. 1. cap. 20.

Plutarchus lib. 5. Strom.

MENSA ISIACA

quando alia non suppetebant, indulgisse: cum modo tamen, & voto corrigendi si quid minus vere dictum inciderit. Goropius Canopus contra historiae & veterum monumentorum fidem interpretatus est. an ego meliora in medium attulerim eruditi Lectoris haec erit cognitio. Eusebius ex Porphyrio scribit, Aegyptios Mundum expressisse complicatis pedibus, veste variegata indutum, auream Pilam capite sustentem. haec ideo quia locum non mutet, quia stellatus sit, quia rotundus. Plutarchus vero libro saepius citato, ex Eudoxo Aegyptiam fabellam recitat. Ionem videlicet pedibus inter se connatis feriantem ab Iside ad gressum expeditum fuisse, cuius fabella hoc erat ^{επισημειωθεις} DEI mentem inconspiciam & latentem sua natura esse: motu autem ad rerum procreationem processisse. quare dicamus & nos propositum simulacrum Ori esse, cuius nomine Aegyptii Mundum hunc interitui & ortui obnoxium; ideoque veluti spurium a Typhone accusatum, intellexerunt. quae indefinens recentium formarum libido fecit, ut Orum illi a Baccho, & Priapo non seungerent. ab hoc capite fluxit Ori discerptio, quem Luna, seu Isis Mundi mater in aqua repertum vita restituit (ita fabulabatur) & immortalem fecit. genitalis enim Aquae vis, & Luna sublunarium Regina Mundum & fecundant, & immortalem fere per varias rerum vices efficiunt. hinc apud eosdem

lib. 7. Hierogl. & alibi.

lib. 3. de pp. En. cap. 3.

Plutarchus.

Snidas.

Plutarchus.

Aegy-

Aegyptios inuauit opinio, Lunam & Solem oculos Ori fuisse, apposite ad Historiam sacram, in qua DEVM legimus duo luminaria magna in Mundo constituisse. quod uero ad Iouem attinet nihil aliud Iuppiter fuit, quam Mundus vel Mundi pars; ut pene putidum sit recensere hic Orphei, Empedoclis, Arnobii & aliorum testimonia. hinc Solem Iouis oculum appellauit antiquitas, & Iouis, Cæli, Mundi mentem. Hoc igitur Ori Ectypon esse statuamus, quæ in Paludibus apud Butum Latona primum enutriuit. in cuius rei memoriam institutum uidetur, quod D. Epiphanius narrat; Buti uidelicet senes Sacerdotes caput rasos, ad instar Nutricum Orum seu Harpocratem gestare circumcursantes, & faciem pulticulis oblitos eam in ebullientem lebetem demittere. & quidem hæc imago ad infantis pueri speciem accedit inuoluta nimirum fasciis, & compositis pedibus, quo Statu Deorum simulacra apud Aegyptios fingi testatur Heliodorus lib. 3. Aethiop. Huiusmodi sunt icuncula scitiles, quas passim in thorace conditorum funerum ex Aegypto ad nos aduectorum Aromatarii reperiunt. ut suspicari liceat Herodotum de funeribus Aegyptiorum loquentem, religione aliqua impeditam Ori nomen consulto subticuisse, nemo enim erit (modo conditum funus uiderit) qui nos nugari putet si dixerimus hanc imaginem seruati funeris exemplar. uidimus autem apud NI-

Plutarchus.
Gen. i.

Apud Appuleium de Mund. apud Plutarch. de Placit. Philosoph. lib. 3. aduers. gent. Macrobi. li. i. Sat. ca. 21. & 18. & 19. Plutarchus. lib. 3. aduers. hgr.

Euterpe.

MENSÆ ISIACÆ

COLAVM FABRICIVM Ori typum in Gemma,
quem hic delineatum voluimus.

Ostentat autem Orum in Baride forsax iacere-
tem, virgata veste indutum, pedibus indiscretis.
Caput & pedes obsidet Upupa, quod summe pius
Osiridem parentem a Typhone interemptum vul-
tus fuerit: de Scarabeo cornuto satis paullo supra.
Orum in Tabula. contuetur Isis modiolos quinque
preferens, quorum rationem intactam sinere,
quam per Diuinationes inuestigare maluimus. Sa-
cra Auis Accipiter librum, quo Deorum Ritus
continebantur, detulit olim ad Sacerdotes, ideo-
que iure Isidis capiti insistit, quæ Dijs quibusq;
Templa, Honores, & Sacerdotes constituit: hæc
autem Doctrina in libros relata esse videtur,
Pythagoras enim apud Lucianum se Rituales
Aegyptiorum didicisse profitetur. in proxime se-
quenti Osiridis simulacro status pedum notandus
ceteris quoque huius Tabula Imaginibus commu-
nis. sunt enim omnes varis pedibus, & in se
contractis. cuius rei ratio ab Aristotele peten-
da, qui in problematis querit cur Aethiopes, &
Aegyptii blesi sint. *ἡ βλάσις, qua voce ibi uti-*

Diodorus,
lib. 1. par. 2.
cap. 4.
Diodorus,
lib. 1. c. 2.

In Gallo.

Problem.
sect. 14.

*Philosophas, quid significet Interpretes inter se digladiantur, ego prauitatem interpretor. at vero qualis sit distortio hac, & quarum corporis partium Aristoteles uti conspicuam non explicauit. Nos e Tabula primi forsan omnium (venia sit dicto) subodorati sumus, cum Tabula faciunt pleraque Aegyptiorum numinum Icutricula fictiles antiquissima apud PROSP. ALPINVM qui olim Aegyptum magno cum fructu studiosa Iuuentutis peragravit. imo apud eundem spectatur Tela Indica ex Aethiopum Officinis prompta, in qua indigenarum mulierum mira simulacra eodem positu pedum incedunt. at negabit quispiam Aegyptios propria corporis vitia in Diis expressisse. non negabit opinari si apud Theodoretum legitur *Αἰθιοπῶν τις αὐτῶν αὐτῶν Αἰθιοπῶν πρὸς τὴν οὐρανὴν πορτῆν*, quod Aethyopes, Thracas, Persas, Medos fecisse commemorat. ceterum hac Theodoretus a Clemente Alexandrino videtur mutuatus. at quia supra votum meum contigit ANTONIVM QVÆREN-
 GVM (norunt omnes quem virum) in explanatione Aristotelici problematis mecum sentire, a studiosis Lectoribus me gratiam initurum certo scio si eiusdem hac de re aureolam disputationem, cuius describenda vir non minus ingenue natura, quam eruditionis, mihi potestatem fecit in Commentarium meum inseruero*

Serm. 3.

lib. 7. Strom.

EX LIBRIS
A. QVÆRÆNGVS
LAURENTIO PIGNORIAE.

Quod tam verecunde insignium vi-
rorum opiniones conuellere aggre-
deris, in eo Laurenti non mino-
rem iudicij laudem, quam mo-
desti, ac pudentis animi prome-
reris, si qua enim in re probandus
est antiquus e Menandri comœdia senarius.

Τὸ πορνικὸν τοῦ μὲν πορνικὸν ἀναγράφειν, πορνικὸν ἀναγράφειν
Probandus certe in re litteraria, in qua nullum pec-
candi modum cum sibi statuat audacia, difficile di-
ctu est quàm licenter hoc presertim auro grassetur in ba-
nas artes. Sed in tanto veritatis, ac pudoris disci-
mine audi tamen quid a grauiissimo Theologo pronun-
cietur. Si quis est inquit, qui ob humanam auctori-
tatem rationi abrogandam fidem existimet, hunc
indignum ducito qui diuini vatis sententia brutis ani-
mantibus adnumeretur, & rursus. Qui alium adi-
git ut in verba magistri iuret, nec præterea quid-
quam au scribat, aut doceat, quàm que ab illo tra-
dita accepit, is ad veritatem pergenibus viam ob-
struit, & ingenij lumen contra æterna legis præce-
ptum non abdit modo, sed opprimit, & extinguit.
Audendum ergo, sed ita ut numquam excidat,
τὸ μέτρον ἄριστον, & si quid refellimus id more tuo im-
probemus non contentionis, aut inanis gloriæ studio,
sed publicæ utilitatis.

Quod

Quod vero pertinet ad locum Aristotelis in problematis, videris mihi iam felici coniectura Aegyptiam superstitionem cum Graeca Philosophia contulisse, ut si quis a te forte dissentiat, nemo tamen esse possit, qui opinionis tuae rationem non maxime probabilem faciat. Quid enim illis acutius? Veteri mortalium instituto ad suae quisque gentis similitudinem omnes deorum speciem effingunt, cur igitur nullam Isis, & Ostridis imaginem non varis cruribus antiquus calator expresserit ab ipsa Aegyptiae gentis corporum habitadine petenda sunt causa. Tum addis, At docuit nos Aristoteles, quod in dijs illis cum admiratione intuemur, id vulgo in omnibus Aegyptijs naturam efficere iam ergo inuenimus quod querebamus; Quin duo simul didicimus, & quod modo dictum est, & quae recta sit interpretandi Aristotelis in illo problemate ratio, ^{το βραχύν} enim cum multa significet, ad peculiarem tibiae demonstrandam inflexionem, qualem in Aegyptia tabula inspicimus, aptissime duci potuit. Sed duos habes magni nominis aduersarios, Theodorum Gazam, & Guil. Budaeum qui tamen cum inter se dissentiant te si neutri accedis ab iudicij temeritate facile vindicant. Putauit Theodorus nihil aliud esse apud Arist. eo loco ^{βραχύν} quam prauam pedum inuersionem, atque ea de causa quod barbarus interpres intortum simpliciter reddiderat id ipse suo more simul transferens, & declarans nouo in lingua latina dicendi genere pedum blasitatem appellauit. Hanc vero maxime propriam

21
propriam eius esse vocabuli notionem probare potuit
non leuibus argumētis. Nam Suidas cum duobus in
locis *blesi*, rhabique differentiam exponeret, illum
proprie dixit esse, cuius pedes a genu detorti conspice-
rentur, hunc vero cui vitiū esset in tibia. Et Xeno-
phon initio libelli περὶ ἵππων ubi docuit equorum un-
gula si nimium depresso sint, inde fieri ut pars pedis
interior ingrediendo ledatur, statim addidit ὡς περὶ οἱ
βλαίστοι τῶν ἀνθρώπων. Inepte vero huiusmodi usus esset
exemplo si βλαίστους aliud esset quam pedis inuersio.
Postremo Alexander cum primo problematum li-
bro indagandum proposuisset διὰ τί τῶν ἐνὶ χυμῶν οἱ ἐνὶ τῷ
πλευρῶν οἱ πόδες διαστρέφονται. in secundo eandem prope re-
petens questionem ita scripsit διὰ τί οἱ οὐροὶ χροὶ μακροὶ καὶ
βλαίστοι; quasi indicare vellet illos ipsos, quibus di-
storqueri pedes alibi dixerat, *blesos* propria numcupa-
ri. His fortasse aut non admodum ἐν ἀποστότεροις suam
tueretur Theodorus translationem. Budeus vero
cum ad huius vocabuli aperiendam proprietatem
multa congerat, nec satis explicet quid potissimum
probet ita Aristotilem videtur interpretari ut *blesum*
dici velit cuius crura extorsum diuersa, ac diuari-
cata sint. hunc autem eundem esse cum *valgo*,
quod ex Sex. Pompeij explanatione facile intelligi pu-
tat. *valgo* vero ita varum opponi quemadmodum
bleso opponitur *rhabus*. Hac Budeus, quorum si
quis rationem exigat non deerunt que respondeat,
nam ut Latina omittantur, que ad Aristotelis ver-
ba recte interpretanda nihil faciunt, Iulius Pollux
libro

lib. secundo ὀνομαστικῶν, Ραιβὸς inquit καλοῦσιν οἱ κρημύλα εἰς τὸ ἄνδρον τὰ αἰελά, βλαισὸς δὲ οἱς τὸ ἀπὸ τῶν γονάτων εἰς τὸ εἶναι ἀπέ-
 τραπῆαι. Post Pollucem Galenus (quamquam enim σύγχροτος, fuerint, videtur tamen Galenus adulto iam Commodo, cuius præceptor Pollux, plura scripsisse) cum in libro περὶ αἰσίων duas attulisset causas, ob quas crura depravari contingeret, tertiam addidit quam impositi corporis molē esse dixit, atq; eius onere quibus rectiora quam natura usus exposceret crura essent eos blæsos fieri, cōtra rhæbos, quibus paulo pronius inter se curuata sinuarentur edocuit. Tum disertis verbis quarum rerum ea vocabula notæ essent ostendere aggressus eadem prorsus attulit, quæ paulo ante ex Polluce descripsimus Ergo si Budæum audias Aegyptios, & Aethiopas valgis fuisse cruribus ex Aristotele discernimus, si Theodorum, pravis tantum pedibus eos laborasse probat hypothesis, virumuis autē admittas in detuam everti explicationem contingit, unde tu illi subsidium parasti, nam si blæstitas nulla est quæ poplitibus in exteriorem partem proiectis pedes compareret, & in recto vestigio ingredientē hominem statuat, vel peruerse in antiqua tabula rudis artifex Aegyptiorum corpora adsimulavit, vel turpi lapsu pro cruribus pedes, & pro varo valgum Aristoteles in questionem vocavit. Non tamen hæc eiusmodi sunt, quæ te facillime de sententia deijciant. Ac primum, quod utrique aduersariorum commune est, si τὸ βλαισὸν inferiores tantum corporis partes inuertit, cur libro de Animalium historia scripsit Aristoteles

les, flecti hominis brachia in posteriorem partem cum illa exceptione *ἢ λὺ μὲν ἐβλάσται ἐς τὰ πλάγια τὰ ἐντός*; Blasitas igitur de brachijs etiam, ut loquuntur scholae predicatur. Hoc communiter aduersus ambos. sunt vero quæ etiã singulis separatim obijcias, nam primum quod attinet ad Theodorum, vel blasum ad pedes recte contractum dicitur, quod ea propria sit vocabuli significatio, vel quod eum necessario sensum exoptulet dubitationis propositæ methodus. Sed tam angustis finibus eius vocabuli notionem minime circumscribi clare intelligimus cum ex verbis ij. lib. de Anim. histor. nuper prolatis, tum ex libro de Anim. ingressu, in quo septies repetitus eiusdem vocis usus ad significandam cruris inflexionem plerumque adhibetur. Dubitationem vero quæ proponit Aristoteles non esse ad pedes tantum referendam, & causa rei quæ *ἂν μὲν* redditur, & ipse prope sensus aperte demonstrat, nam siue calor, siue moles membra distorqueat, qui in longitudinem porrectiores sunt artus, eos facilius vi aliqua adhibita a recto deduci necessarium est. Budæi verò sententiam non multo validioribus machinis & ipsam demoliaris, nam cum dicit blasum Aristoteli vulgum esse, non animaduertit si hoc verum sit, inde effici, ut Analytica artis vel inuenior vel expolitor Philosophus logicas syllogismorum consecutiones ignorare videatur. Quid est enim? crura Aegyptijs extrorsum flectuntur, quia caloris exsuperantiam flexio cruris insequitur. At vel pueri cognitum habent,

bent, non commeari inter genera, & species argu-
 menti necessitatē. Præterea, si nihil blasum est, ni-
 si quod exterius inuersum a natura rectitudine abse-
 dit, cur ad eam brachiorum blasitatem, cuius ar-
 gumento superius vsi sumus, addidit Aristoteles ex-
 plicationis loco verbum illud ^{ἐντός?} Προσέτο aut il-
 le ^{περιττολογίας} est accusandus, aut Budeus improprie-
 tatis. Hæc singillatim aduersus utrumque. Quem-
 admodum vero ad ea, quibus ambo suam tueri
 posse interpretationem videbantur, respondeamus,
 omnisque è medio difficultas amoueat, hinc ut ar-
 bitror ducetur tutissima ratio: Cum præ rerum innu-
 merabili multitudine omnis verborum penus magna
 semper laborarit inopia impulit usum necessitas, ut
 quæ unius tantum rei propria vocabula essent, illa
 ad res plures significandas certa quadam obserua-
 ta similitudine audacter protraheret. Ex eo verborū
 genere ^{ἐλαττόν} est, nam vel omnem in partibus ani-
 malium ad incessum necessarijs a recto declinationem
 significat, vel ei tantum tribuitur, quæ definitæ ali-
 cuius partis est propria. utrumque vero genus tam
 commune quam proprium pari diuisione diducitur,
 nam vel administri progressionis artus noxia flexio-
 ne obliquantur, uel facilioris motus gratia sic a na-
 tura sunt instituti. Ita sex in genera blasitas abit.
 Nec uero difficile est ad singula, quæ enumeravi-
 mus genera, ueterum scriptorum usum, & doctri-
 nam accommodare, nam si pro uaria sententia-
 rum ratione uerba diligenter expendantur primum

blasitatis genus adhibitum inuenietur ab Aristotele in lib. 2. de historia Anim. secundum, & tertium ab eodem in lib. de Anim. ingressu. quartum ab etymologico cum blasum idem esse dixit quod παραλισμῶν, quintū a Galeno, & Polluce, sextum denique a Xenophonte, Alexandro, & Suida. Quodnam uero ad blasi genus controuersi problematis questionem referendam censebimus? Profecto ad illud, quod dubitationi parem esse responsione ostendat, est autem responsio eiusmodi, ut causas inflexionis afferat nullam certam ad speciem contracta. Quam uero in partem illa flexio uergeret in Aegyptijs tu mira subtilitate ex ueteri tabula demonstraſti. Quod si nostra quoque tempeſtate ijsdem terrarum in oris genitos non ualgis sed uaris ingredi cruribus nos docuiſſes, nullam prorsus de tua ueritate opinionis in animo cuiusquam dubitandi ansam relictam existimarem. Habes, quod te expetere ostendisti, meum de tua coniectura iudicium. Quod uero aliquando tibi dixi, multa esse in Platoniorum libris, quae si familiarem ipsis philosophandi rationem sequi uellemus, de abdius rerum causis, deque abiunctis a materia mentibus ex hac ipsa tabula depro-mi possent, id eiusmodi est, quod uel inanibus comminiscēdis allegorijs, quales damnantur a Socrate, ingenij vires misere deterat, uel si quid etiam cōtineat, quod cognosci non inutiliter possit, ab ea tamen commentatione, quam tu tibi propositam initio nos monuisti, sit plurimum alienum.

Proximum subsellium occupat Isis, cui stans Osiris auiculam porrigit alis veluti applaudentem. post hæc Isidis effigies, cuius capitis ornatus Loti Floribus & Perseæ folijs distinctus faciem humanam Aeluri habentem auriculas includit; cuiusmodi & alibi visitur, quod symbolum & in vertice Sistrorum apponi testatur Plutarchus. Felis enim ob varietatem, vim noctu agendi, fecunditatem; Stas eum Lunæ vicibus oculorum auctiones, & imminutiones Isidem indicabat, qua ratione inferius Felem cum Sistro conspiciamus. muliebris vero facies non sine mente, consilioq; Lunæ cursum agitari demonstrabat. superius pandit alienas alas Scarabeus Solis imago, eiusdemque in cursu amulus, in exuenda senecta Lunæ exemplar. eius encomia cum alij collegerint, sufficiet apposuisse hic antiquam Gemmæ scalpturam.

De Isido, & Osiride.

Clem. Alex. lib. 5. Strom. Horap. lib. 1. Arist. li 2. de hist. an. c. 17.

In ea Solis caput concinne Scarabeo impostum, quæ omnia serpens caudam vorans ambit, ut daretur intelligi fortasse, Orbis huius lucem a Sole esse, qui sapiente cursu vitam animantium moderetur. Accipitur caput in imagine sequente Osiridem veluti digito monstrat, ut enim refert Eusebius *ἐν ἀπολλωνος πύλαι*

lib. 3. de pp. Eu. cap 3.

cole-

colebatur ^{ἰεραὶν ὁμοιωτικὸς ἀνθρώπων} lancea *Fyphona* inter-
 ficiens. *Accipitris* faciem (cetera enim nostri insti-
 tuti minime sunt) ipse ad Solem refert, cum ea *Auis*
 lucis & spiritus *Aegyptijs* symbolū sit: tum ob Ala-
 rum pernicitatem, tum ob vim in altiora tendendi.
 imo *Plutarchus* *Accipitris* pictura ab ἴσδεμ *Osiridē*
 sepe proponi refert. cuius rei rationes ab ipso ediscēda.
 suspicari autē licet a *Zoroastre* figmentū hoc inuectū
 fuisse, cuius ^{ἐν τῷ ἰεραῖ συναγωγῇ τῶν περὶ αὐτῶν} hęc sunt
 uerba ^{ὁ δὲ θεὸς ἐστὶν περὶ αὐτῶν ἔχων ἰεραὶν.} in quam senten-
 tiam *Plutarchus* narrat *Sai* in uestibulo *Templi Mi-*
nerue *Accipitris* sculptura Deum prenotari. hasce
 imagines *D. Gregorius Nazianzenus* portentosas
 & compositæ naturæ uocat, ubi *Nonnus* notauit se
Alexandriæ uidisse perexigua quedam sigilla (qua-
 lia & nos uidimus) caput *Canis*, *Felis*, *Accipi-*
trise uel gestantia. de stella *Sothi* satis iam diximus,
 ut etiam de *Oro*, cuius imago cum *Anubide* & *Isi-*
de ad *Minutij Felicis* uerba mirum in modum fa-
 cere uidetur, ea sunt. *Isis* per diuum filium cum *Cyno-*
cephalo suo & alijs *Sacerdotibus* luget, plangit, in-
 quirit: subdit. mox inuento paruulo gaudet *Isis*,
 exultant *Sacerdotes*, *Cynocephalus* inuentor gloriatur.
Anubiden, quem minus proprie *Cynocephalum*
 uocant *Minucius*, & *Tertullianus*, refert *Dio-*
dorus Osiridis filium fuisse, vsumque canis insigni.
 inde uidetur natum, ut canino capite fingeretur. *Plu-*
tarchus Osiridis, & *Nephtyos* filiū facit, quē *Isis* a
 matre expositū sustulerit, custodemq; perpetuo habue-
 rit:

Refert Eu-
 feb. lib. 2.
 præp. Eu.
 cap. vlt.

In inuect.
 in Iulian.

In Octauio.

In Apol. c. 6.
 lib. 1.

rit: eundē præterea esse cū *Horizōte*, & *Saturno*, *Hecatenque* imitari numen cœlestē, & *terrestre*. sunt qui *Mercurium* appellarint veluti *Seruius*, & *Apuleius*. imo *Lucianus* scribit *Mercurium* postquam *Isidi* in *Aegyptum* trananti præiussit, ex adolescente *Cynoprofopum* factum. hac de causa *Anubidis* gestamen fuit ^{νεφυνάειν} *Mercurij* inuentum. *Anubidis* anathemata *Cynocephali* fuerunt; ex quo videtur factum, ut ab his non distingueretur. fuit is *Osiridis*, atque *Isidis* custos ad canis naturam apposite. inde apud *Virgilium*, *Ouidium*, *Propertium*, *Prudentium*, & *Auienum*, latratoris, latrantis, & caniformis epitheto notatur. *Iuuenali* derisor appellatur, quo tamen loci, si antiquorum exemplarium fides accederet, derisor magis placeret ad canem eximie. nec aliud vnum intellexit *Prudentius*.

In fine viij.
Aen.
In Dial.
Noti. &
Zeph.
Lucian. in
Toxari &
Nummi ve-
teres.

Aen. lib. 8.
Meram. li. 9.
El. 10. lib. 3.
i Apothecoff.
in Aratais
Phenom.
Sat. 6.

lib. 2. cont.
Symm.

Quasdam victa dedit capitis *Cleopatra* canini.

Effigies. ———

Fuit indiuiduus *Isidis* comes, quod, præter *Minucium Felicem* & *Tertullian.* locis proxime citatis, indicat *Auienus*.

Digna *Poli* consors, & cura latrantis *Anubis*.

Extat apud nos in *Aedibus Rhamnusijs* græca vetus *Inscriptio* quam hic apposuisse non omnino incertum arbitror.

MENSÆ ISIACÆ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΘΕΟΦΙΛΟΥ
 ΑΝΤΙΟΧΕΥΣ ΜΕΛΑΝΗ
 ΦΟΡΟΣ ΤΗΝ ΚΟΝΙΑΣΙΝ
 ΤΟΥ ΠΑΣΤΟΦΟΡΙΟΥ
 ΚΑΙ ΤΗΝ ΓΡΑΦΗΝ ΤΩΝ
 ΤΕ ΤΟΙΧΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
 ΟΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΓ
 ΚΑΥΣΙΝ ΤΩΝ ΘΥΡΩΝ
 ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΡΟΜΟΧΘΟΥΣ
 ΤΟΥΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΤΟΙΧΟΙΣ
 ΚΑΙ ΤΑΣ ΕΠ ΑΥΤΟΙΣ ΣΑΝΙΔΑΣ
 ΑΝΕΘΗΚΕΝ ΣΑΡΑΠΙΔΙ ΙΣΙΔΙ
 ΑΝΟΥΒΙΔΙ ΑΡΠΟΚΡΑΤΕΙ
 ΕΝΙ ΙΕΡΕΩΣ ΣΕΛΕΥΚΟΥ
 ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ
 ΡΑΜΝΟΥΣΙΟΥ

Isis Tabulam fere concludit, cui Leoninum caput impositum eadem prope de causa, qua Osiridi vidimus Ibidis caput concinnatum. Sol enim Leonis vultu fingebatur, inquit Lutaius Placidus, vel quod hic Deus ceteros vi nominis, & potentia excellat, ut inter reliquas feras Leo, vel quod sit rapidum animal. & de hoc, vel non absimili simulacro, sensisse videtur Minuc. Felix dum inquit, de capro etiam, & Homine mixtos Deos; & Leonum, & canum vultus Deos dedicatis. Arnobius & ipse,
inter

Ad secundū
 Theb.

In Octauio.
 lib. 6. adu.
 Gent.

inter Deos videmus Leones toruissima facie, mero obliterata minio, & nomine frugifero nuncupari. Tertulianus etiam, sed illi debebant adorare statim biforme numen, quia & Canino & Leonino capite commixtos, & de Capro & de Ariete cornutos, & a lumbis Hircos, & a cruribus Serpentes, & planta, vel tergo alites Deos receperunt. hinc desumpsit argumentum Porphyrius ad haresin suam defendendam; ad simulacrorum videlicet compositionem quodlibet animal cum homine assumptum olim fuisse, veluti cum humano corpori facies avis cuiuspiam, Leonisue iungeretur. huc respexit Lucianus ἡ ἰσοπέδιλος ἀνθρώπου recensens. Romæ quidem extat marmoreum signum, quod quia hoc nostrum amulari videatur, hic bono publico evulgamus, acceptum a HIER. ALEANDRO eruditissimo adolescente, contubernali olim nostro, cui volentibus Musis, Iuris humani & diuini penetrabilia inuisere feliciter contigit.

Apolog. c. 16

lib. 4. de ab-
stin.In Hermoti-
mo.

MENSÆ ISIACÆ

Tabule interpretatione absoluta ad Limbum accedamus . incipiemus autem ab angulo , qui sinister superior inscriptus est , in quo Felis cum Sistro Sacrum Isidi animal , cuius ut fœcunditas exprimitur testes Osiridis superne adiecti sunt . huius animantis sepulcra in urbe Bubasti fuerunt , ubi Diana colebatur , ut minus vere videatur dixisse de Aegyptijs Iuuenalis .

Herod. lib. 2.

Sar. 15.

Oppida

Oppida tota Canem venerantur, nemo
Dianam.

Sistrum ad amussim (ut inquit) delineavit Apuleius inquit, dextra quidem ferebat areum crepitaculum, cuius per angustam Laminam in modum balthei recurvatam, traiecta mediæ pauca virgule crispante brachio tergeminos iactus reddebant argutum sonorem. non enim persuadent mihi qui putant his verbis Crotalum describi. ac crepitaculum appellat. recte id quidem. Martialis.

lib. 11. Meti

In Apophor-
ectis.

C R E P I T A C U L U M .

Si quis plorator collo tibi vernula pendet

Hæc quatiat tenera garrula Sistra manu.
ante Martialem Propertius.

lib. 3. el 101

Romanamque tubam crepitanti pellere
Sistro.

Ovidius.

———— crepuitq; sonabile Sistrum.

Et ut concludam nemo erit, qui Plutarchum de Sistro loquentem legerit, & Gemmas Nummosque antiquos pertractauerit, qui non mecum sentiat. licet enim Sistrum aliquando ab hac specie variauerit aliquantisper, a Crotalo tamen longe absuit. Sistrum vero vel motum, & ortum rerum indicabat, ait Plutarchus, vel Nili accessum & recessum ut ait Seruius. nisi dicamus denotasse Hirundinis garrum, in quam Aegyptij fabulabantur

Ad VIII.
Aencid.

MENSÆ ISIACÆ

Plutarchus.

conuersam Isidem, ut necem Osiridis, cuius cadauer prope Byblum inuenerat commodius lugeret. prælucet nonnihil ad hunc intellectū Minucius Fel. ita scribens, & dispice Isidis ad hirundinem Sistrū, & aspersis membris inanem cui Serapidis, siue Osiridis tumultū considera, deniq; sacra ipsa & ipsa mysteria, inuenies exitus tristes, fata & funera, & luctus atque planctus miserorum Deorum. Isidis autem aues videntur fuisse Hirundines, quæ in-

Plin. lib. 10.
cap. 33.

sulam iuxta oppidum Copton eidem sacram ne laceret annis, incipientibus vernis diebus, manunt opere, palea, & stramento rostrum eius firmantes, continuatis per triduum noctibus tanto labore, ut multas in opere emori constet. Fuit vero Sistrum peculiare Isiacorum gestamen, quo Typhonem arceri credebant. & hoc Isidis imitatione, quam Ouidius, Val. Flaccus, Appuleius, Nummi veteres, & reliqua antiquitatis Analecta cū Sistro delineant. qua de re Sistratā turbā appellauit Martialis Isiacos teletas.

Plutarchus.

Linigeri fugiunt calui, sistrataque turba
Inter adorātes quum stetit Hermogenes.

Præit Accipiter, cui impositum Ori caput, e cuius mento dependet Serpentis cauda nisi ego male conijcio, acumine uidelicet in mentum infixio, sese uice versa, ut alibi conspeximus. præcedit Accipitrem Leo, a quo Leontopolis desumpsit nomen. imo eidem ut Deo templa erecta sunt. Heliopoli tamquam Vulcano, & Soli sacrum animal in Temple uestibulis alebatur, ut scribit Aelianus, qui caus-

D. Hieron.
contra Iouian.
lib. 2.

sanis

sam inquirens cur Leo ignem paucaat, respondet interioris ignis plenum esse, ideoque exteriorem horrere. Empedocles autem apud eundem felicissimam predicat conuersionem ex homine in Leonem: Ut hinc arripuisse ansam Videatur Apollonius fabulandi, Amasidis animam in Leone latere, cui Sacerdotes sacra fecerunt, quemq; vittis tenuisque exornarunt: membra eiusdem anteriora Igni, posteriora Aqua Aegyptij assignabant; quia, scribit Macrobius, ualidus est Leo pectore & priore corporis parte; at degenerat posterioribus membris: in hoc etiam Solem imitatus, cuius vicem in veteribus Nummis radiato capite tulit; concinne ad historiam quam recitat Macrobius, de Leonibus uidelicet, immissisque in Regias Naues radijs, quales in Solis capite pinguntur. Succedit Flos qui diligenter intuenti Melilotinus uideatur. Porro Melilotus Nili, & extremarum terra orarum foetus, Osiridis & Nephthys germen fuit, quo Osiris coronatus incescit: ideoque pro fastigio Osiridis testes eidem impositi sunt, quos ipsemet Osiris genuflexo ueneratur. sacram Aspidem alatam, cui Accipitris caput adiectum Pierius Valerianus Basiliscum interpretatur. infra hanc uidetur Tauri caput, nisi quis Bouis foemina malit; tum Persea arboris folium. fuit autem haec arbor Isidi sacra, quod eius folium linguam referret, fructus Cor. sola praeter haec Nili aqua gaudet. hasque cultus rationes ignorasse uidetur Socrates apud Cassiodorum, qui proceritatem, & speciem tan-

lib. 12. c. 7.
 Philostratus. lib. 5. de uita Apollon. lib. 1. Saturn. cap. 21. Cap. 20. Plutarchus. lib. 14. Hierogl. Plutarchus. Fracastorius tamen uir in signis Came si Deo sacra tam cecinit in Poemate, quod Iosephum inscripsit Pausanias Eliacor. priore. lib. 6. histor. Tripart. ubi de Persea. Hermopoli Thebaidis, frustra ergo notauit Aelianus, li. 10. c. 22. Persea Apollonopoli peculiaris esse, sibi met parum constans lib. 11. c. vlt. ex eadem arbore uictoribus Dionysiacorum Corona parabantur, ut elicio ego ex Calixeno Rhodio apud Athen. lib. 1.

tum in ea notauit. Rana demum Scabello insidet, supra quam plana illa rotunditas in Apicibus sacris frequens quam Serpens fere totam ambit: præit hæc omnia alata Sphynx, cuius meminerunt Palephatus, & Aelianus. alioqui Aegyptij ex Leone & Virgine Sphyngas perficiebant, quales Roma spectamus e regione Panthei, & in hortis Calliopeijs. ea scilicet de causa quod Quintili & Sextili mensibus, quorum tutela Leo, & Virgo sint, exuberet Nilus. ita Bellonius, qui addit Monstra hæc Herodoto Androsphyngas vocari. inter Simias numerat Solinus, villosas comis & mammis prominulis affirmans. at Ausonius, & Apollodorus tricorpores ut hic videmus asseruerunt. Sed cur ita frequentes hic apposita? ut sacrorum doctrinam innuerent latitare; qua etiam de causa pro foribus Templorum eas collocabant: ut docerent præterea Deum & amandum, & timendum esse: fera enim & hominis imaginem Sphyngas gerere, itaque Deum impijs ferum, iustis humanum esse. & hæc Picorum licentia Poetarum figmento auctoritatem conciliauit, Thebanam videlicet Sphingen enigmata proponentem iter cum viatorum discrimine insedissee. ipsa enim enigma cum esset haud mirum si enigmata discutienda proponeret. Gryllus tamen apud Plutarchum ex hominis & bestiae coitu Sphyngas enatas ratiocinatur. mox occurrit Apis Nauigio vectus, quale forsitan *βαρκαμυρὸν* appellat Diodorus. li-

De incredibil. hist. li. 12.
de hist. ani. cap. 35.
Aelian. li. 12. cap. 7.
Ira Belloni in lib. de admirab. antiquor. oper. præf. cap. 2.
Anton. August. Numism. Dial. 3.
Michael Mercatus de Obelisc. cap. 11.
lib. 2. obseru. ca. 45. & 46.
Cap. 30.
In Monosylabis. lib. 3. Bibl. Plutarchus. Clem. Alex. lib. 5. Strom.

lib. 1. par. 2. cap. 4.

cet enim *ὄμμα νεφελοπινοῦ* minime adfit, id factum videtur ut Apis magis conspicuus sit. Et ut nihil quod in mentem venerit indictum sinamus, placuit olim, quod modo abdicamus, hoc nauigium Barin esse, cuius meminere Diodorus Siculus, Porphyrus, Iamblichus, & Propertius lib. 3.

par. 2. cap. 5.
& 6. apud
Theodoret.
serm. 3. de
myster. Aegypt.
Eleg. 10.

Romanamque tubam crepitanti pellere
Sistro,

Baridos & contis rostra Liburna sequi.

Videbatur enim hic nescio quis exprimi (Ostis fortasse) qui sedens in puppi conto nauigium impellit, quod forsan ab eius nauigij structura, quod Herodotus Barin appellari testatur, non omnino recedit. accedebat hinc appellatum videri montem illum insignem Armeniæ regionis, in cuius cacumine post cataclysmum Arca Noe conseruit. Nicolaus enim Damascenus montem illum Barin vocat: nisi velimus id illi nomen ob altitudinem obtigisse, cum *βάρεις* Turres appellatas sciamus. at, ut semel monuimus, seponimus hæc omnia, quæ Diuinationem potius, quam ingenij acumen aliquod sapiunt. mirum autem videtur, ut hoc obiter dicamus, quod de Arca Noe narrat Epiphanius, eius reliquias sua etiam tunc ætate superfuisse; quod & notauit Abidenus Mnaseas, & Neoterici quidam, qui & hodie manere serio adfirmant. Nauigij nostri puppim ornant penna, sacra Serpens, & nobilis ille frutex, qui Isidis capillo

Euterpe.

Apud Euseb. lib. 9. præ
par. Eu. c. 4.

In panario.

Apud Euseb. loc. cit. vide, & D. Hieron. de loc. Heb. in princ. Iob. Laurét. Anania. Conf. magr. trac. 2.

MENSAE ISIAE

capillo nomen debet. in Prora sedet Isis Luna insignibus insignis. porro extra cymbam Osiris, qui cum Iside, Oro, & Anubide limbum uniuersum passim distinguit, Accipitrem ueneratione dignum esse monet. Accipiter enim Apollini, ac si dicas Osiridi sacer fuit, & Solis praeterea symbolum. est enim igneus & vim habet interimendi inquit

Porphyr. lib. 4 de abst. quem uide.

lib 5. Strom.

lib. 11. histor. an. cap. 35. Aelian. li. 10. cap. 24.

lib. 17.

Aelian. li. 7. cap. 9.

lib. 1. par. 2. cap. 4.

Accipitres, & hodie in Aegypto frequentes sunt. Bello. lib. 2.

obs. c. 36. lib. 2. de Nupt. Phil.

Clemens. imo Aelianus inter alia quadam notauit, hanc auem ab Aegyptijs, etiam mortuam, ut diuinam suos Tripodas habuisse. hanc Tentyritae sanctissime colebant ob pernicitatem, & vim ad Ignem, ut diximus, proxime accedentem. Coptiae oderant ueluti Crocodilorum hostem acerrimam. hinc autem nutare uidetur Canon ille apud Strabonem ab Aegyptijs omnibus peraeque coli ex terrestribus Bouem, Canem, Felem: ex uolatilibus Accipitrem, atque Ibin, ex Aquatilibus Lepidotum, & Oxyrinchum. quae si uera sunt mirum uidetur hos pisces nullibi in Tabula nostra spectari. auget dubitationem Plutarchus, qui eos praeter alios Piscibus execrabiles Aegyptijs fuisse tradit. de Oxyrincho tamen aliter Aelianus. erant autem in Aegypto sacrorum Accipitrum curatores, ut & reliquorum animalium sacrorum altiores, quorum munera apud Diodorum legas. huc pertinet mansio Hieracon apud Antoninum, nomen sortita ut aliae pleraeque ab animalibus sacris. Caprinum caput uel Mercurij symbolum est ex Marciano Capella, apud quem Caprea cum alijs

qui-

quibusdam in eius Dei gratiam proponitur; aut Capram indicat, cui Aegyptij ex Theodoro diuinos honores detulerunt. quod ad Hircum attinet, fuit is ut supra narratum est Pani sacer ea ratione, qua Priapus inter Deos relatus, ex appetentia videlicet indefessa generandi

Serm. 7.

Theodoret. Serm. 3.

○ miseras hominum mentes o pectora cæca!

Vere huiusmodi deliria dum exagitaret, scripsit Arnobius; si contemptor aliquis numinum, & sacrilegi pectoris immanitate furiosus intendisset animum maledicere Dijs vestris, auderet in eos quidquam grauius dicere, quam ista prodit historia, quam veluti quiddam mirabile Commentarij contulistis in formulam? at hosce Commentarios quam speciosis Titulis exornabant! fuit qui Libros *Θεολογικῶν μὲν* inscriberet. alij Indigamenta, Rituales, & Augurales Libros, Commentarios sacrorum, Rerum diuinarum, Religionum, Pontificalium Quæstionum. alii alia, propter quæ curioso Lectori non respondere vadato, & perdere litem operæ precium esset. his affinia fuerunt famosa illa Gnosticorum, & Carpocratianorum dogmata, quibus humano semini veluti rei sacræ cultus accessit, & pecudum more promiscui concubitus recepti. & hinc natum videtur, ut Fronto quidam perfrixtæ frontis homo obiecerit Christianis incesti conuiuui notam, & adorata Sacerdotis virilia, quod tamen Vir Illustrissimus ad

lib. 3. aduers. Gen.

Asclepiades Mendesium apud Suet. Pontificales libri apud Prob. i. Geor. & Arnob. lib. 2.

Célorin. de die Nat. c. 7. Cic lib. 1. de diuin. Festus. Neçtere. Macrobi. li. 3. Saturn. Epiphanius. Clem. Alex. lib. 3. Strom. Theod. Hæret. fab. lib. 1. Apud Minuc. Fel. Cæsar. Baro. to. 1. Annal.

MENSÆ ISIAE

Exomologesi acute retulit: & quidem hæc omnia hæreticis sollemnia, nomini Christiano odium & invidiam apud Ethnicos conflauerant. hæc obiter. Mendesium Caper a quo digressi sumus, cum multis ac formosis mulieribus includebatur, non ut cum iis misceretur, ut nuper coniecit Vir doctissimus, sed forsitan in gratiam peruigiliorum, quæ apud Gentem superstitiosam ut reliqua omnia inualuisse facile arbitramur. cuius rei extant apud Auctores plerosque non obscura vestigia. at his quæ supra diximus videntur aduersari Theodoretum verba quæ sunt; τὰντῃ δὲ τὸν Ἀπὶν τὸν βοῦν ἀναείνω Αἰγύπτῳ τρέφουσιν, τὸν δὲ μένδω τῷ ἵπῳ. auget dubitationem Interpres, qui hæc ita vertit. huic (Luna) Apin Bouem ita dictum Aegyptii nutriunt: Soli vero Hircum, quem vocant Menden. at non ΜΕΝΔΗΝ sed ΜΝΕΥΙΝ legi & m. 5. Codices & ratio postulant, ut & vidit FR. S T L B. V R G. Vir doctus, & Republicæ literariæ amans. vocem vero Hircum interpretem sibi habere iubeamus, qui de suo largitus est. quamquã si hosce commentitios Deos ad indigestam illam congeriem de qua in præfatione egimus, redigere velimus, nihil prohibeat Soli Menden sacrum esse. at ridicula hæc numina, Apis videlicet cum Hirco, ita videntur fuisse hominum sermonibus celebrata, ut Maximus Tyrus nescio cuius meminerit, qui ex Europa nauigauit in Asiam, ut præter cætera ἢ βοῦν, ἢ ἵππον videret. De Cerco-

pitheco

Plutarchus
in Gryllo.

Serm. 3.

Serm. 6.

pitheco satis alias . nunc de Arula bipede ut videtur , in qua stat Urceus e Silanis duobus aquã in modiolos effundens . Urceo superne infixæ Crux Sarapidem notat , in cuius adytis hoc signum olim compertum diximus . Modiolos ad eundem pertinere iam pridem ostendimus : at Sarapis per Aquæ effusionem consueverat excitari . in Osiridis pompa Vas aquarium præcedebat ; in Isidis amphora quam hydriam videtur appellare Vitruvius . de Canopo, quæ hieracosphynx amplexatur, & præferre videtur præter Poetas, apud quos frequēs eiusdē mentio est, ita Eusebius lib. 2. histor. Eccl. apud Rufinum : ipsius (Canopi videlicet) simulachrum pedibus perexiguis , attracto collo, & quasi sigillato , ventre tumido in modum hydriæ , cum dorso æqualiter tereti formatur . Epiphanius præter hæc affirmat Canobum Menelai Gubernatorem , eiusdemque uxorem Eumenuibin Alexandriæ sepultos ; coli ad Ripam Maris XII. ab Urbe lapide, in ostio videlicet Canopico, de quo Veteres Geographi consulendi ; Strabo præsertim , qui & ab Eiphanio in locorum interuallo discedit, & cum ipso Canopitarum mores , & sacra luxuria , nequitæque comperta scribit . Aristides tamen nobilis ille Sophista ex Aegyptii Sacerdotis sermone serio negat Canobū a Menelai Gubernatore nomen traxisse . multis enim ante sæculis , quam appelleret eo Menelaus id nominis ei loco fuisse . eundem huius uocis sonum aliter atque Græci esse-

Porphyr. li. 4
de abstin.
Plutarchus.

Appul. li. II.
Metam.
In Prohem.
lib. 3.

In Ancora-
to.

Lib. 17. videtur
& Euna-
pius in Aed-
desio.

In Aegyptia
ca.

MENSAE ISI ACAE

rant, pronunciaſſe; ut huius forſan loci ſit quod monuit Quintilianus, Ciceronem Canopitarum exercitum dixiſſe, at ipſos Canobon vocare. vocabuli interpretamentum idem ille Sacerdos aiebat eſſe aureum ſolum, ea ratione (ſi diuinare licet) quod ibi olim ante Alexandrum mercatorum conuentus ageretur. ſupradictis calculum adiecit Plutarchus, qui improbat Canopum Gubernatorem appellantes. & hæc ſpecioſe magis dicta, quam vere. cum enim ethnici homines viderent detegi Chriſtianorum ſcriptis quicquid ipſi olim veluti ſacrum coluerant, ut veritati obicem opponerent rem alio trahere conabantur. frangit hic ſeſe limbus vergens ad inferiorem partem, in qua notandus videtur Leo procumbens cum arietinis cornibus, apiceque Lunari. qua omnia non incommode interpretari poſſimus ſi dicamus Lunam non niſi poſt occidentem Solem conſpiciam eſſe. ut miſſas faciamus toties inculcatas Solis, & Luna; Oſiridis & Iſidis relationes. reſtant in hoc limbi ſegmento Siren cum aliis quaternis, Hieracoſphynx alata, & Ibis, quam graphice delineauit Cicero his verbis, Ibes maximam vim Serpentium conſciant cum ſint aues excelſa, cruribus rigidis, corneo proce-roque roſtro. fuit hæc Iſidi ſacra Auis, tum quia ad Luna rationē, quam pennarum etiam varietate exprimit, oua ſingit; tum quia tot diebus oua exclu-dit, quot Luna creſcit & decreſcit. eiufdē intesti-num Luna deficiente comprimitur. ad hæc extra Aegypti ſines non progreditur, exportata vitam

citius,

lib. I. inſtit.
cap. 5.

Ariſtoteles
lib. 2. de re
familiari.

Lib. I. de Na-
tura Deor.

Aelian. li. 2.
hiſt. an. c. 38.
Plutarchus,
& Clem. 5.
Strom.
Aelian. li. 10.
cap. 30.

cilius, quam patrij soli desiderium abijcit. Consecra-
tionis causa fuit uilitas. Serpentibus enim alatis ex
Arabia in Aegyptium aduentantibus obuiam proce-
dens eas conficit, earumque oua disperdit, ut patet
ex Herodoto, Plinio, Solino, Iuuenale. qua potissi-
mum de causa capite pœnas luebat qui etiam impru-
dens Ibin occidisset ait Herodotus, qui sanctionem
hanc etiam ad Accipitrum necatores protendit. de
Ibide testatur eadem Diodorus, additque oculatus te-
stis eandem pœnam manere æluri etiam inuolunta-
rios interfectores. adiungit Cicero V. Tusculana
Aspidem, Canem, Crocodilum. vere ergo Pompo-
nius Mela, colunt (Aegyptij) effigies multorum
animalium, atque ipsa magis animalia: sed alij
alia, adeo ut etiã quedam eorum per imprudentiam
interemisse capitale sit. hac superstitione prudenter
usus est Cæbyses dum Pelusium oppugnaret. cum
enim Aegyptij missilibus eius exercitum vexarent,
is νόβας, ἀεὶβάρα, ἀνδρόγους, ἰβας ante agmen utili consilio
collocauit. Aegyptij enim iaculari destiterunt. tot ve-
ro labores Ibis incassum obibat, si vera sunt quæ pro-
dit Theophylactus Simocatus homo Aegyptius, Aegy-
ptios uidelicet eiusdem ouis insidiari, ne scilicet cum
ueneniura sit malum aliquod pariat. Ibis pollutas
aquas eo usque refugit, ut nō alia sese abluerent aqua.
Sacerdotes quam ea, cuius auis hæc bibendo purita-
tem approbasset. cum Crocodilo eas inimicitias gerit,
ut eiusdem pennarum contactu, si Aeliano credi-
mus, Crocodilus statarius efficiatur. Simocatus ve-

Lib. 2.

Lib. I. par. 2.
cap. 4.

Lib. I. c. 4.

Polian. li. 7.
Strateg.

Quæstio.
Phys. 14.

Plutarchus
Aelian. li. 7.
cap. 40.
Lib. 10. c. 30.

ro idem de Serpenticibus scribit, cuius testimonio libens subscribo, cum inter Ibin, & serpentes magne intercedant, eaque naturales ut diximus inimicitie.

Cicero li. 2.
de Natura
Deor. Plin.
lib. 8 c. 27.
Antoninus
itineratio.

Lib. 17.

Usus insuper Clysteris inuexit, & inter sacras scalpuras multiplici argumento recepta est. ideoque inter benefactorum gratiam prope Hermupolin mansio fuit, quae ab Ibide nomen duxit. his ut par erat perpensis mirum non erit quod Cornel. Sirabo notauit, Alexandria ad fastidium usque Ibides frequentes fuisse. praeter Ibin Aspis, cui praeter Isidis caput, Aëtae quoque aliene adiectae sunt. quae species facit, ut mihi succurrat modo Dracunculus ille, quem

Apud Lucia
nū in Pseud.

Macrob. li. 1.
Sat. c. 13.

Alexander Abonotichita egregius ille impostor in mimica diuinationis. Usus comparauerat. & quidem, ut obiter moneamus, Plani illi us festiuae imposturae aliquid commune habent cum oraculo Iouis Heliopolitani, quod absentibus, non resignatis codicillis, rescribebat. ducit agmen huiusmodi bestiarum Gallina, siue ea Mauritanica, siue Meleagridum e genere sit, quae cum Alis expansis, & Vropygio, caudaque eam sacrae Vestis speciem pene representat, quam Pluuiale vocant ab antiquorum Penula desumptam. Deflectit hic iterum Limbus ut infimam Tabula pariem ambiat. ibi inter cetera eminet Orus decumbens in lecto, quem

Lib. 5.

Callixenus Rhodius Sphingopedem apud Athenaeum appellasset. sub lecto Canopi ires, Canis seu Lupi, Accipitris, & Hominis capite insigniti. de Cane inferius. nunc de Lupo (si tamen is Lupus est) age-

mus. Delphi, Lupum animatam Solis imaginem olim venerabantur, quia hoc animal, ut exponit Macrobius, omnia corripit ad instar Solis, qui radiorum vi omnia ad se trahit, hinc Apollinis Lycij cognomentum: hinc Aegyptiorum Lycopolitana superstitione Apollinem, & Lupum pari prosequentiū cultu. unde natum ut Lycocotonon herbam in Aegyptum importari vetuerint: hinc Lycos oppidum, & Lycopolitis praefectura. Graecis tamen aliter visum, qui Apollinem Luporum interfectorem coluerunt. hisce transuectis accedit Bos femina ni fallor, quae ut ait Solinus Api ostenditur in anno semel: & ipsa non absque certis insignibus, quae ut inuenta, & oblata est, eadem die statim neci datur. suadet Gallina quae expansis alis ita dorso eiusdem, ut Isidis vertici infidet. praeter haec in Hermopolite nomo Veneri Sacram Vaccam venerabantur, in uniuersa Aegypto Boves feminas in Isidis gratiam colebant. haec minimo excipit interuallo Auis procumbens cum Osiridis capite, quam si Ibidem esse fateamur, indicio erit non absque Dei munere & mente ferri Ibidem in exitum anguim pinnatorum. Androsphinx hanc contuetur, ut rem forte mysteriorum ambagibus inuolutam indicet. & sane in hoc Monstro nouum quidpiam cernimus, barbam uidelicet, cuius in tota Mensa nullibi vestigium extat. nisi dicere libeat id in Hirco gratiam praestitum fuisse, quem turpe erat inter imberbes Apparitores conspici, imo maius miraculum videtur barbam Hirco demptam fuisse,

Aelian. li. 12. cap 37.

Lib. 1. Satur. cap. 17.

Aelian. li. 9. cap. 18.

Iohan. Casian. lib. 4. de instit. renūc. cap. 23. Plin. lib. 5. cap. 9.

Phurnutus, de Natura Deor. Iulia. Aurel. de eo gnomim. Deor. lib. 1. cap. 4.

Cap. 35. Aelian. li. 10. cap. 28.

Herodotus lib. 2.

Herodotus lib. 2.

Herodotus lib. 2.

Herodotus lib. 2.

Herodotus lib. 2.

Herodotus lib. 2.

Herodotus lib. 2.

Herodotus lib. 2.

Herodotus lib. 2.

Herodotus lib. 2.

Herodotus lib. 2.

Herodotus lib. 2.

Herodotus lib. 2.

Herodotus lib. 2.

Sti-

MENSÆ ISIAE

Stipatoribus non item . ut cumque sit , in Cymba ,
 qua superiori illi e regione respondet , cernimus bicipi-
 tem Hircum , qualem Bocchori apud Aegyptios re-
 gnante extitisse scribit Aelianus . & nisi iam dudum
 parum firmas coniecturas ablegassemus , non dees-
 sent speciosa saltem argumenta , quibus hunc Aegy-
 ptiorum Ianum esse assereremus . Cymbae tutela sunt
 Perseæ fructus , Accipitris caput , & sacra Serpens ,
 qua omnia Osiridem indicant , qui utrobique Porti-
 toris vicem gerat . accedunt Phœnicopterus , Isidis apex
 & ante Cercopithecū genua flectens Anubis , mox
 Scarabeus cum Osiridis capite , quod unum ad im-
 plendam fabulam deerat . idem caput ornant Isidis
 insignia eo mysterio , de quo superius verba fecimus .
 Scarabeum excipit Canis , cuius ope Isis maritum con-
 quisivit . ideoque Canes præire pompam in eiusdem fe-
 sto consueverunt . addamus ex Aeliano cœlestis ca-
 nis exortu Nili alluionem incipere , quam nullis non
 letitia generibus Aegyptij excipiebant , ut ex Ariste-
 nato Rhetore narrat Nonnus , cui subscribunt Euse-
 bius , & Heliodorus , qui scribit Nilum , quem ipse
 Osiridem appellat ab iisdem pro Deo coli . quod cer-
 nimus , & in veteri nummo apud IOH. MOCENI-
 CVM Patric. Venet.

Lib. 12. hist.
 an. cap. 3.

Diodorus Si-
 cul. lib. 1.
 par. 2. c. 4.
 Lib. 10. c. 46.

Ad II. inue-
 ctiv. D. Na-
 zianz.
 Lib. 4. de vi-
 ra Cōst. c. 25.
 lib. 9. Aethio-
 ic.

ut appositae cecinisse videatur Parmeno Byzantius apud Athenæum. Lib. 5.

Αἰγυπτίαι Ζεῦ Νεῖτε

Nec deerant qui crederent Isidis lachrymis Nilum augeri, ut ex homine Phœnice se inaudiuisse testatur Pausanias. scribit autem Iohannes Leo Afer etiam nunc in Aegypto manere ob Nili peractam feliciter alluionem festos dies septem illi Genti celebres, quos ab antiquorum ritu manasse & ipse notat. de Memphyticis canibus, ut ad semel coeptam narrationem redeamus, mirum quidpiam refert Aelianus in commune prædam exponere, & Deorum simulacra, quod & Horapollo de omnibus notauit, inconuenientibus oculis intueri. Plutarchus uero scribit canem Mercurij nomine Aegyptiace appellari. id fuit Ciceroni, & Lactantio Thoth, vel Thoyt, Eusebio Taaut, facili & recepto transitu vocalium AV in O. eius vocis vestigium etiam hodie Aegyptij retinet. ut enim mihi narrare consuevit U. Exc.

In Phocic.

lib. 7. c. 18.

lib. 1. c. 39.

li. 3. de Nat. Deor.

lib. 1. de fal. rel. cap. 6.

lib. 2. præp. Eu. cap. 6.

PROSPER ALPINVS, Aegyptij ut Canes ad diripiendum proposita cibaria prouocent inclamare consueverunt Tao, Tao. imo coniicere licet hinc manasse

L uerna-

vernaculam vocem *To*, *To* qua canes interdum al-
 licimus . neque vero ab instituto nostro alienum erit
 si mendacij arguamus Plutarchum , qui Canem re-
 fert diuinos honores amisisse , quod Apidis a Cam-
 byse proiecti cadaver depastus esset . ut enim Hero-
 dotum missum faciamus , qui disertis verbis scri-
 ptum reliquit , Apin Cambyse inscio tumultatum ,
 eum sauciatus femur in templo iacens extabuisset ;
 quod ad Canem attinet , præter Diodorum , & Io-
 sephum , satis apertè cecinit Iuuenalis .

De fide, &
 Ofride .

Lib. 5.

lib. 2. contra
 Apion .

Sat. 15.

Oppida tota Canem venerantur —

Huius gratiæ data sunt Cynopolitis Nomos , &
 oppidum prope *Thmuin* , ubi Anubis colebatur ,
 canibusque honor & sacra cibaria constituta erant .
 in postrema limbi sectione occurrunt adspectanda
Mneuis , alijsue quissiam e sacrorum *Taurorum* nu-
 mero . inde Anubis , seu Mercurius . Scorpius deus
 Isidis caput gerens , & humanas chelas , ad indi-
 candum , ut ego quidem sentio , charitatis nexum
 inter Isidem , & Anubin . *Themis* enim Philologia:
 nuptum eunti in *Tabella* Mercurij argumentum ob-
 tulit minitantem *Nepam* . postremo adest *Osiris*
Hippopotamum hasta veluti confecturus . *Hippopo-*
tamus vero apud *Hermupolin* *Typhonis* symbolum
 fuit , concinne ad eius immanē Naturam , cum in
 Equo Nilotico , quem Elephantum Aegyptium ap-
 pellat *Achilles* *Statius* , parricidium , & incestum
 notauerit *Horapollo* . is tamen in *Nomo* *Papremi-*
tano cultus est , ne scilicet præclara bestia tot imma-

D. Hiero. in
 Esai. Itiner.
 Antonini Pli-
 nius lib. 5.
 cap. 9. Stra-
 bo lib. 17.

Marcian. ca-
 pella lib. 2. de
 Nupt. Phil.

Plutarchus .

Lib. 4.

lib. 1. c. 56.
 Herod. lib. 2

nibus feris inuideret. Typhonem insuper apud Aegyptios expressit Asinus, quem ideo Coptita male habebant. Et ut ex Plutarcho adnotauit Aelianus, Bursirite, Abydeni, Lycopolite tuba clangorem, ut asinino ruditui persimilem oderant. huc referenda Minucij Fel. verba; nisi quod vos et totos Asinos in stabulis cum uestra Hippona consecratis, et eosdem Asinos cum Iside religiose deuoratis. ita capienda illa Appuleij, depelle Quadrupedis diram faciem, et pessima mihi que detestabilis iam dudum belluae istius corio te proinus exue. Festiue autem Ochus Persarum Rex, qui cum se ^{ovov} ab Aegyptijs vocari intelligeret, Apidi quem mactauerat Asinum substituit, et coli iussit, malo tamen euentu. Bagoas enim, seu Vagao Aegyptius, Spado Regius patrij numinis contumelia irritatus Regem interfecit, Felibusque discernendum proiecit, ut Isidis iniuriam sacrum Isidi animal ulcisceretur.

Plutarchus,
lib. 10. c. 29.

lib. 11. vbi & nefandū Asini regmen appellat. Plutarchus, & Aelianus loc. cit. & lib. 4. de var. hist. Aelian. li. 6. var. hist. Sulpic. Seuer. lib. 2. histor. fact.

EMblemata hæc mi Lector in Aceruum quem vides constituto congeffi, vt rerum superius explicatarum series ne disrumperetur. quædam ibi apponere, prout res poscebat, necesse habui: feci tamen cum modo & parce si copiam spectemus. quæ nunc tibi dantur commentario nostro adiunges si operæ præcium videbitur. si minus abiunges ego certe selecta, & edecumata in medium attuli, factura dubio procul ad eorum Palatum, quibus Explicatio hæc mea sapiet aliquantisper. Sectariorum veterum Hieroglyphica, nugæ verius, adiunxi permotus doctorum Virorum adhortatione, & impulsus exemplo Illustrissimi Viri CÆSARIS BARONII Card. qui historiam anni cxx. scalptra huius generis Amethysto exornatam voluit, & locupletatam. & sane plerique Principes eius scolæ, qui nomine tenus Christiani olim iurarunt in magistri Diaboli verba, Aegyptij natione fuerunt. in his Marcus, qui Hispanias infecit; Basilides magister luxuriæ, turpissimorumque complexuum; & Carpocrates inquinati, & cœnosi dogmatis assertor. alij Aegyptiorum doctrinis imbuti, vt Cherintus pestilens
 ille

ille nouator. vt minime mirum videri debeat
 si Lotum, Harpocratem, & reliqua Aegyptio-
 rum somnia in eorundem symbolis conspiciamus.
 nec defuerunt qui Pythagoræ & Platonis
 axiomata ex Aegypto plurimum exportata
 in vsus conuerterent dogmatum insanorū.
 talis Valentinus, cuius egregiæ contemplationi
 acceptos ferimus multiplices illos Aeonas,
 Acamoth & Iao monstrosa nomina. & pue-
 rorum muliercularumque inania terriculamen-
 ta. tales Seleucus, & Hermias Galatæ, qui
 DEO Optimo Maximo actui puro, sum-
 mo enti, & Materiæ impuræ potentia, infimo-
 que pene dixerim non enti, æternitatem
 eandem tribuerunt. Deliria hæc satis superque
 confutarunt Irenæus, Epiphanius, Philastrius,
 Augustinus, Tertullianus, Theodoretus, alij-
 que quorum laudatos labores quotidie magis
 magisque admiramur sanctissimi & doctissi-
 mi Viri. eorum illustria scripta obscura hæc e
 tenebris in lucem euocabunt, in qua veteris hi-
 storix amantes versabuntur cum fructu & de-
 lectatione. mihi fat erit hæc veluti digito com-
 monstrasse, & excitasse alios ad Ecclesiasticæ
 historix non minimam accessionem qua cor-
 rigendam qua illustrandam.

F I N I S.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

21112

